

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TRESTNÝ ČIN KRÁDEŽE V ČESKÉM A
SLOVENSKÉM PRÁVU: KOMPARATIVNÍ
ANALÝZA**

Autor práce: Jan Abraham

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.

Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jan Abraham

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Trestný čin krádeže v českém a slovenském právu: komparativní analýza

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Crime of Theft in Czech and Slovak Law: A Comparative Analysis

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

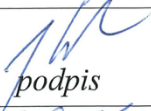

Datum zadání bakalářské práce: květen 2025

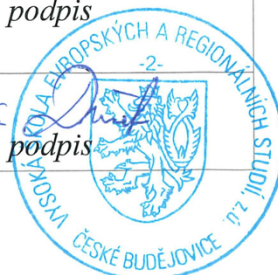
Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je realizovat srovnávací analýzu právní úpravy trestného činu krádeže v České republice a na Slovensku, se zaměřením na podobnosti a rozdíly v právní definici, skutkových podstatách, sankcích a aplikační praxi, a posoudit dopady těchto odlišností na trestní postih a prevenci majetkové kriminality v obou zemích.

Student: Jan Abraham	17.5.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian	14.5.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	28.5.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	26.5.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Mgr. Radku Fabianovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ABRAHAM, Jan. *Trestný čin krádeže v českém a slovenském právu: komparativní analýza*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 88 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian.

Klíčová slova: krádež, majetková kriminalita, trestní právo, Česká republika, Slovenská republika.

Bakalářská práce se zabývá komparativní analýzou právní úpravy trestného činu krádeže v českém a slovenském právu. Cílem práce je identifikovat a zhodnotit rozdíly a shody v konstrukci skutkové podstaty, vymezení kvalifikačních znaků, nastavení hranic škody, úpravě recidivy a systému sankcí. Teoretická část práce vymezuje základní pojmy trestného činu krádeže a analyzuje historický vývoj právní úpravy. Následně je provedena systematická komparace jednotlivých institutů s důrazem na jejich praktické dopady a míru diferenciaci závažnosti majetkové kriminality. V závěrečné části práce je formulováno celkové zhodnocení obou právních úprav a návrhy *de lege ferenda*, směřující zejména k úpravě hranic škody a konstrukce recidivy v českém trestním zákoníku.

ABSTRACT

ABRAHAM, Jan. *The Crime of Theft in Czech and Slovak Law: A Comparative Analysis*: bachelor thesis. Píbram: The College of European and Regional Studies, 2026. 88 p. Supervisor: Mgr. et Mgr. Radek Fabian.

Key words: theft, property crime, criminal law, Czech Republic, Slovak Republic.

This bachelor thesis deals with a comparative analysis of the legal regulation of the criminal offence of theft in Czech and Slovak law. The aim of the thesis is to identify and evaluate the similarities and differences in the construction of the basic elements of the offence, the definition of qualified circumstances, the determination of damage thresholds, the regulation of recidivism and the system of sanctions. The theoretical part defines the fundamental concepts related to the offence of theft and outlines the historical development of its legal regulation. Subsequently, a systematic comparison of selected legal institutes is carried out with an emphasis on their practical implications and the degree of differentiation of the seriousness of property crime. In the final part, an overall evaluation of both legal regulations is presented together with proposals *de lege ferenda*, particularly concerning the adjustment of damage thresholds and the construction of recidivism in Czech criminal law.

Obsah

Úvod.....	11
1 Cíl a metodika bakalářské práce	14
2 Vymezení základních pojmů a historický vývoj právní úpravy krádeže	16
2.1 Trestný čin.....	16
2.2 Majetek.....	17
2.3 Předmět útoku	17
2.4 Vývoj trestního práva v předstátních a starověkých společnostech.....	17
2.5 Úprava do roku 1945.....	20
2.6 Úprava do konce 20. století.....	23
3 Trestný čin krádeže dle trestního zákoníku České republiky.....	27
3.1 Základní skutková podstata krádeže	28
3.2 Objekt.....	29
3.3 Objektivní stránka	29
3.3.1 Přisvojení cizí věci	30
3.3.2 Zmocnění se cizí věci.....	31
3.3.3 Způsobení škody nikoliv nepatrné	32
3.3.4 Spáchání činu vloupáním	32
3.3.5 Uchování věci násilím nebo pohrůzkou násilím	34
3.3.6 Krádež na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě.....	34
3.3.7 Spáchání činu na evakuovaném území	35
3.3.8 Spáchání činu recidivou	36
3.4 Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby	37
3.4.1 Způsobení větší škody.....	37
3.4.2 Spáchání činu členem organizované skupiny	38
3.4.3 Spáchání činu za stavu ohrožení státu a jiných krizových stavů	38
3.4.4 Způsobení značné škody	39
3.4.5 Způsobení škody velkého rozsahu	39

3.4.6	Krádež v souvislosti s terorismem	39
3.5	Subjekt trestného činu krádeže.....	40
3.6	Subjektivní stránka trestného činu krádeže.....	41
4	Trestný čin krádeže ve Slovenské republice	42
4.1	Objekt.....	43
4.2	Objektivní stránka	43
4.2.1	Způsobení malé škody.....	44
4.2.2	Spáchání činu vloupáním	44
4.2.3	Použití násilí nebo hrozby bezprostředního násilí	45
4.2.4	Věc, kterou má jiný na sobě nebo při sobě	46
4.2.5	Věc pocházející ze zemědělského půdního fondu, lesa a rybníka s intenzivním chovem	46
4.2.6	Věc, jejíž odběr podléhá zpoplatnění na základě zvláštního předpisu....	47
4.2.7	Recidiva za dva činy spáchané v předchozích dvanácti měsících	47
4.3	Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby	47
4.3.1	Větší škoda	48
4.3.2	Recidiva v případě, že byl pachatel za takový čin v předchozích dvaceti čtyřech měsících odsouzen.....	48
4.3.3	Krádež ze zvláštního motivu.....	49
4.3.4	Značná škoda.....	49
4.3.5	Závažnější způsob jednání	50
4.3.6	Krádež na pietním místě.....	50
4.3.7	Krádež na věci, která má ochranu podle zvláštního předpisu.....	51
4.3.8	Zorganizování takového činu.....	51
4.3.9	Spáchání činu na chráněné osobě.....	51
4.3.10	Škoda velkého rozsahu.....	52
4.3.11	Spáchání činu jako člen nebezpečné skupiny	52
4.3.12	Spáchání činu za krizové situace.....	53

4.4	Subjekt.....	53
4.5	Subjektivní stránka.....	54
5	Komparativní analýza české a slovenské právní úpravy.....	55
5.1	Konstrukce základní skutkové podstaty.....	55
5.2	Hranice škody jako kritérium trestní odpovědnosti.....	56
5.3	Recidiva.....	57
5.4	Kvalifikační znaky.....	59
5.5	Sankce.....	59
5.6	Závažnější způsob jednání a ochrana specifických hodnot.....	60
5.7	Celkové zhodnocení komparativní analýzy.....	61
6	Zhodnocení současné právní úpravy a návrhy de lege ferenda.....	63
6.1	Obecné zhodnocení komparace.....	63
6.2	Zhodnocení české právní úpravy.....	63
6.3	Zhodnocení slovenské právní úpravy.....	64
6.4	Návrhy de lege ferenda.....	65
6.4.1	Přehodnocení hranic škody v české právní úpravě.....	65
6.4.2	Úvaha o flexibilnějším modelu recidivy v českém právu.....	66
6.4.3	Úvaha o zpřesnění vymezení některých kvalifikačních znaků v české právní úpravě.....	67
6.4.4	Úvaha o harmonizaci hranic škody ve středoevropském kontextu.....	67
7	Realizace rozhovorů s policisty České republiky a státním zástupcem.....	69
7.1	Metodika realizace rozhovorů.....	69
7.2	Vyhodnocení rozhovorů.....	69
	Závěr.....	73
	Seznam použitých zdrojů.....	75
	Seznam příloh.....	77
	Přílohy.....	78
	Příloha I. – Otázky pro polostrukturovaný rozhovor.....	78

Příloha II. – Přepis rozhovoru s informantem A.....	79
Příloha III. – Přepis rozhovoru s informantem B.....	82
Příloha IV. – Přepis rozhovoru s informantem C.....	85

Úvod

Trestný čin krádeže patří dlouhodobě mezi nejčastěji se vyskytující majetkové delikty v kriminální praxi. Statistické údaje dlouhodobě potvrzují, že krádeže tvoří významnou část celkové kriminality jak v České republice, tak na Slovensku, a představují závažný společenský problém s přímým dopadem na pocit bezpečí obyvatel i důvěru ve fungování právního státu. Ochrana majetku patří mezi základní hodnoty chráněné trestním právem a účinný postih krádeží je nezbytnou podmínkou pro zachování důvěry občanů v právní řád, bezpečnost a spravedlnost.

Krádež je z kriminologického hlediska charakteristická nejen svou četností, ale také vysokou latencí a častou opakovaností. Skutečný rozsah této trestné činnosti je totiž ve srovnání s evidovanými případy pravděpodobně výrazně vyšší, jelikož část skutků zůstává neohlášena. Typickými pachateli bývají osoby sociálně znevýhodněné, recidivisté či pachatelé drobných deliktů, kteří se dopouštějí majetkové trestné činnosti z ekonomických nebo závislostních důvodů. Krádeže se v praxi vyskytují v široké škále forem – od drobných krádeží v maloobchodních provozovnách či dopravních prostředcích, přes vloupání do objektů, až po organizované a sofistikované formy majetkové kriminality. Právě tato různorodost skutkových forem spolu s vysokým počtem případů činí z trestného činu krádeže významné a trvale aktuální téma jak pro teorii, tak pro aplikační praxi trestního práva.

Význam zvoleného tématu spočívá rovněž v potřebě reflektovat proměny současné společnosti, které se promítají i do charakteru majetkové trestné činnosti. Digitalizace, rozvoj elektronického obchodování, rostoucí mobilita osob a majetku či nové způsoby nakládání s věcmi a hodnotami přinášejí nové výzvy pro právní úpravu i její aplikaci. Trestní právo musí na tyto změny reagovat tak, aby bylo schopno účinně chránit majetkové hodnoty, aniž by docházelo k nepřiměřenému zatěžování orgánů činných v trestním řízení nebo k neadekvátním zásahům do práv jednotlivců.

Specifický význam má zvolená problematika rovněž z hlediska komparativního. Česká republika a Slovenská republika sdílejí společnou právní tradici vycházející z období společného státu, přičemž jejich právní řády byly po roce 1993 postupně formovány samostatně. Tento historický základ vytváří vhodné podmínky pro komparativní analýzu, jelikož umožňuje sledovat, jak se původně jednotná právní úprava vyvíjela v odlišných podmínkách a jaké rozdíly se v průběhu času vytvořily.

Komparativní přístup umožňuje nejen identifikovat odlišnosti mezi jednotlivými právními úpravami, ale také posoudit jejich praktické dopady a případné výhody či nedostatky. V kontextu trestného činu krádeže mají tyto rozdíly zásadní význam pro určení trestní odpovědnosti pachatele, kvalifikaci skutku i následné ukládání trestů. Současné mohou ovlivňovat předvídatelnost právních následků a jednotnost rozhodovací praxe.

Vedle teoretické a komparativní roviny je však nezbytné reflektovat i rovinu aplikační. Právní úprava může být z hlediska systematiky a formulace bezvadná, její skutečný dopad se však projevuje až v každodenní praxi orgánů činných v trestním řízení. Z tohoto důvodu je důležité doplnit analýzu právních předpisů o poznatky z praxe, které umožňují komplexnější posouzení funkčnosti právní úpravy a identifikaci případných problémových oblastí.

Práce proto vychází nejen z analýzy právních předpisů a odborné literatury, ale také z kvalitativního výzkumu realizovaného formou polostrukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie České republiky a státní zástupkyní. Tyto rozhovory poskytují cenný vhled do aplikační praxe a umožňují konfrontovat teoretické závěry s reálnými zkušenostmi odborníků, kteří se trestným činem krádeže zabývají v každodenní praxi. Získané poznatky přispívají k hlubšímu pochopení fungování právní úpravy a zároveň slouží jako podklad pro formulaci návrhů na její případné úpravy.

V rámci práce jsou využity zejména metody analýzy právních předpisů, komparace české a slovenské právní úpravy a kvalitativní metoda polostrukturovaných rozhovorů. Analýza právních předpisů umožňuje systematicky rozebrat jednotlivé prvky skutkové podstaty trestného činu krádeže a jejich vývoj, komparace pak poskytuje možnost jejich vzájemného porovnání a identifikace rozdílů. Kvalitativní výzkum přináší praktický rozměr a umožňuje zachytit zkušenosti a názory odborníků z praxe, které by nebylo možné získat pouze studiem právních textů.

Práce je členěna do několika kapitol. V úvodních kapitolách jsou vymezeny základní pojmy a nastíněn historický vývoj právní úpravy trestného činu krádeže. Následně je pozornost věnována právní úpravě v České republice a ve Slovenské republice, které jsou následně podrobeny komparativní analýze. Na tuto část navazuje formulace návrhů *de lege ferenda*, které vycházejí z identifikovaných

rozdílů a problémových oblastí. Závěrečná část práce je věnována vyhodnocení poznatků z aplikační praxe na základě provedených rozhovorů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je provést srovnávací analýzu právní úpravy trestného činu krádeže v České republice a Slovenské republice, a to zejména z hlediska definice skutkové podstaty, okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby a rozdílů v trestní politice obou států. Pozornost bude zaměřena na podobnosti i odlišnosti, které mohou mít dopad na aplikační praxi a efektivitu právní ochrany majetku. Součástí práce budou i empirické poznatky z praxe, získané prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie České republiky a se státním zástupcem. Tyto rozhovory mají přispět k hlubšímu porozumění aplikace právní úpravy v reálném prostředí a poslouží jako podklad pro návrhy *de lege ferenda*, tedy úvahy o možných změnách a zlepšeních právní úpravy.

Při zpracování bakalářské práce byly využity zejména metody právní analýzy a komparace. Metoda právní analýzy byla použita k podrobnému rozboru právní úpravy trestného činu krádeže v právních rádech České republiky a Slovenské republiky, zejména s ohledem na jednotlivé znaky skutkové podstaty, kvalifikované skutkové podstaty a systém trestních sazeb. Komparativní metoda byla následně využita při porovnání právní úpravy obou států s cílem identifikovat shodné prvky i rozdíly v právní regulaci tohoto trestného činu a posoudit jejich význam z hlediska aplikační praxe.

Empirická část práce vychází z kvalitativní výzkumné metody polostrukturovaných rozhovorů s odborníky z aplikační praxe, konkrétně s příslušníky Policie České republiky a státní zástupkyní. Cílem těchto rozhovorů bylo získat praktické poznatky k aplikaci právní úpravy trestného činu krádeže a konfrontovat teoretické závěry s reálnou rozhodovací praxí.

Práce je členěna do několika částí. Úvodní kapitola vymezuje cíl a metodiku zpracování. Následující kapitola se zabývá základními pojmy a historickým vývojem právní úpravy krádeže. Třetí kapitola rozebírá právní úpravu trestného činu krádeže v České republice podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, se zaměřením na jednotlivé skutkové podstaty a související judikaturu. Čtvrtá kapitola se věnuje slovenské právní úpravě a jejím specifikům. Pátá kapitola představuje komparativní analýzu české a slovenské právní úpravy a upozorňuje na rozdíly i podobnosti. V šesté kapitole je provedeno zhodnocení současného právního stavu spolu s návrhy *de lege ferenda*. Poslední část práce je zaměřena na empirickou část, kde budou

zpracovány a vyhodnoceny rozhovory s odborníky z praxe. Závěrečná část práce shrne poznatky a vyhodnotí dosažení cíle.

2 Vymezení základních pojmů a historický vývoj právní úpravy krádeže

Tato kapitola se zaměřuje na vymezení základních pojmů souvisejících s trestným činem krádeže a na historický vývoj jeho právní úpravy. Nejprve jsou vysvětleny klíčové pojmy trestního práva hmotného, zejména trestný čin, majetek a předmět útoku, které tvoří nezbytný teoretický základ pro další analýzu.

Následně je pozornost věnována vývoji trestního práva od nejstarších forem společenské organizace až po moderní právní úpravu, s důrazem na proměny přístupu k majetkové kriminalitě a postupné formování současného pojetí trestného činu krádeže. Cílem této kapitoly je vytvořit teoretický rámec, ze kterého bude vycházet další část práce.

2.1 Trestný čin

Trestný čin představuje základní pojem trestního práva hmotného a tvoří jádro celé trestní odpovědnosti. V nejširším smyslu lze trestný čin chápat jako protiprávní jednání, za které stát prostřednictvím zákona stanoví trestní sankci. Podstatou trestní odpovědnosti je povinnost pachatele nést právní následky svého činu, tedy podrobit se trestu či jinému opatření. Tato odpovědnost má zpětný charakter, tedy vzniká až po spáchání činu, kterým byla porušena nebo ohrožena hodnota chráněná trestním zákonem.

Podle českého trestního zákoníku je trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně. Z této zákonné definice vyplývá, že trestný čin musí splňovat několik základních podmínek, tedy skutek musí být protiprávní, musí mít znaky stanovené zákonem a musí být uveden v trestním zákoně. Právě spojení těchto prvků odlišuje trestný čin od jiných protiprávních jednání, jako jsou přestupky nebo disciplinární delikty.¹

¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. 8. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2022, s. 133.

2.2 Majetek

Majetek představuje souhrn všech majetkových hodnot, tedy věcí, práv a jiných majetkových hodnot, jež mají ekonomický obsah a jsou ocenitelné v penězích. Do majetku spadají jak věci movité a nemovité, tak i práva a jiné majetkové hodnoty.

Majetek zahrnuje například nároky z pojistných plnění, vklady v bankách, obchodní podíly, pohledávky, akcie, dluhopisy či jiné formy investic. Majetkem se rozumí i jmění fyzických nebo právnických osob, zahrnující všechna aktiva a pasiva.²

2.3 Předmět útoku

Hmotným předmětem útoku u těchto trestných činů je zpravidla věc, a to nejčastěji věc cizí. Ačkoliv zákon nerozlišuje mezi movitými a nemovitými věcmi, z povahy některých trestných činů vyplývá, že míří jen proti věcem movitým.

Za věc se z hlediska trestního práva považují i ovladatelné přírodní síly (elektrina, plyn, tepelná energie), cenné papíry, peněžní prostředky na účtu, a pokud zvláštní předpis nestanoví jinak, tak i živá zvířata.³

2.4 Vývoj trestního práva v předstátních a starověkých společnostech

Pozornost je proto věnována vývoji řešení zásahů do majetku a přechodu od soukromé odplaty k veřejnoprávnímu postihu. V počátcích lidských dějin neexistoval státní aparát, který by organizoval a vedl trestní řízení. Odpovědnost za potrestání pachatele ležela na jednotlivci nebo celém rodu, který byl poškozen.⁴

V průběhu lidských dějin se odehrálo několik vývojových fází, které od primitivních odplat vedly k postupnému vzniku organizovaného trestního práva:

- 1) Krevní msta – v této nejstarší fázi byla odplata povinností celého rodu. Pokud někdo způsobil škodu nebo újmu, postižený rod měl právo pomstít se v obdobné míře. Nešlo o soudně omezené jednání — jednalo se o ryze osobní odvetu.

² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2536.

³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. 8. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2022, s. 668.

⁴ SCHELLE, Karel. a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 5–6.

- 2) Talio – tato fáze představuje posun. Odplatu nevykonává celý rod, ale pouze poškozený jednatel. Talio neboli soukromá odplata je ale stále založená na recipročním principu tedy stejnou újmou.
- 3) Podmíněná odplata – s rozvolňováním rodového uspořádání začal vznikat jiný způsob řešení sporů, a to finanční náhradou za způsobenou újmu. Podle tohoto způsobu mohl pachatel nahradit škodu a odvrátit tím odvetu. Šlo o první krok k tomu, aby se trestné jednání řešilo mírněji a méně násilně.
- 4) Rozštěpení trestního práva na veřejné a soukromé – s rozkladem rodového zřízení vznikl zásadní rozdíl mezi dvěma oblastmi práva, kdy se začalo rozdělovat na veřejné trestní právo a soukromé trestní právo. Veřejné trestní právo se zaměřovalo na jednání ohrožující stát. Soukromé trestní právo řešilo jednání vedené proti osobě a majetku — mezi nimi například krádež. Tady se prosadil princip finanční náhrady.⁵

Tento vývoj — přechod od osobní pomsty přes kompenzaci až po veřejnoprávní postih ukazuje, jak se v dějinách postupně měnilo pojetí krádeže: od soukromé urážky rodové cti až po delikt, jehož řešení přebírá stát v zájmu ochrany majetku a veřejného pořádku.⁶ Soudy v pravém slova smyslu lze podle Schelleho nalézt tehdy, kdy se rodové a kmenové organizace začaly proměňovat a postupně přebírat některé funkce státní správy.⁷

Schelle dále popisuje, že v trestním řízení hrály soudy klíčovou roli už v období, kdy se formoval český stát. Postupný vývoj soudnictví odrážel i celkové proměny státní moci, hospodářské podmínky a právní kulturu dané společnosti.⁸

Ve starších obdobích českých zemí se trestní řízení odvíjelo od zvykového práva. V raných státních útvarech, jako byla Velká Morava či přemyslovský stát, rozhodoval o trestních věcech kníže a dvorský sjezd. S přechodem k feudální společnosti se soudnictví dále dělilo. Vznikaly župní soudy, jejichž činnost dokládají i dobové prameny.⁹

Postupně se začíná objevovat i církevní soudnictví, jež se zaměřovalo zejména na delikty proti církevnímu majetku. Krádeže majetku církve, nebo porušení slibů

⁵ SCHELLE, Karel. a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 6–7.

⁶ Tamtéž, s. 12.

⁷ Tamtéž, s. 13.

⁸ Tamtéž, s. 13–14.

⁹ Tamtéž, s. 14–15.

souvisejících s majetkovými povinnostmi, tak podléhaly jinému procesnímu režimu než běžné světské krádeže.¹⁰ Ve 12. století byly běžné krádeže či loupeže, kdy pachatelé za jejich spáchání byly zpravidla trestáni oběšením a zabavením majetku.¹¹ Ve vrcholném středověku se soudnictví ještě více diferencovalo. Objevují se zemské soudy, městské soudy či soudy panské a lenní. U šlechty se prosazuje soud nejvyššího dvorského sudího, který řešil i krádeže zasahující do majetku feudálů. Oproti tomu poddanské obyvatelstvo spadalo pod soudy vrchnostenské.¹²

Schelle uvádí, že ve feudálním období se trestní řízení dlouho podobalo řízení civilnímu, protože bylo zahajováno soukromou iniciativou. Šlo tedy o akuzační proces, v němž žalobce i obžalovaný stáli na stejné úrovni. Od 14. století se však začal prosazovat inkviziční proces, který se opíral o veřejnou žalobu a výrazně měnil postavení obžalovaného a to tak, že žalobce i soudce mohl být v jedné osobě.¹³

Rozdíl mezi civilním a trestním řízením se nejvíce projevil v oblasti důkazních prostředků. Schelle vysvětluje, že středověké soudnictví rozlišovalo mezi racionálními důkazy (výpovědi, svědci, listiny) a iracionálními důkazy, mezi něž patřily ordály (boží soudy), přísahy a mučení. Pro krádeže to znamenalo, že vina pachatele nebyla prokazována standardním dokazováním, ale často pomocí ordálů nebo donucením k přiznání. Schelle popisuje, že ordály byly jedním z nejstarších důkazních prostředků trestního řízení. Používaly se zejména tehdy, pokud neexistovaly přímé důkazy. Mezi nejčastější formy patřily ordál vodou, ohněm či soubojem.¹⁴

Schelle zdůrazňuje, že ordály byly později postupně omezovány, až je v českých zemích Arnošt z Pardubic roku 1343 zakázal, ale v praxi přežívaly až do husitství. Nejdéle používaným iracionálním důkazem byla tortura. Jejím cílem bylo získání přiznání.¹⁵

V 16. století se ustálila systematika trestných činů. Delikty byly tříděny podle chráněného zájmu. Jednu ze skupin trestných činů tvořily delikty majetkové. Patřily sem krádeže, loupeže, podvody i žhářství. Trestání majetkových deliktů bylo přísné, protože

¹⁰ SCHELLE, Karel, a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 15.

¹¹ SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 47.

¹² SCHELLE, Karel a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 17–19.

¹³ Tamtéž, s. 24.

¹⁴ Tamtéž, s. 25.

¹⁵ Tamtéž, s. 26–27.

chránilo základ ekonomického fungování obcí a měst. Primárním účelem bylo odstrašení, pomsta a ochrana majetku.¹⁶

Historický vývoj trestního řízení do počátku 17. století tak ukazuje postupné formování základních principů, na nichž pozdější trestní právo stavělo. Přestože byly tehdejší procesní prostředky z dnešního pohledu často kruté a iracionální, odpovídaly dobovému chápání spravedlnosti a možnostem dokazování. Význam krádeže jako trestného činu se v tomto období postupně upevňoval, neboť ochrana majetku se stala jedním ze základních předpokladů fungování středověké společnosti i raného státu.

2.5 Úprava do roku 1945

V právu se v tomto období začínají uplatňovat moderní kodifikační tendence. V trestním právu tento vývoj vedl k odklonu od iracionálních důkazů a krutých trestů. Trestní řízení se modernizovalo, vytratily se procesní prvky středověku a začaly být nahrazovány zásadami zákonnosti a presumpcí nevinny.¹⁷

Počátkem 18. století byl vydán trestní zákoník Josefa I. *Constitutio criminalis Josephina* – první ucelený kodex platný na našem území. V druhé polovině 18. století následovala další kodifikace – *Constitutio criminalis Theresiana*, která přinesla moderní prvky a nahradila zastaralé středověké normy. Skutkové podstaty byly formulovány vágně a tresty stále často sloužily jako prostředek pomsty a zastrasování. Zásadní změnu přinesl trestní zákoník Josefa II. z roku 1787, který poprvé jasně vymezil podmínky trestnosti, formy trestů, zásady zákonnosti – *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*. Tresty měly být přehledné a méně kruté. Zároveň mohlo být postihováno jen takové jednání, které bylo označeno za trestné. Tyto reformy tak reprezentovaly odklon od barbarských a ponižujících trestů směrem k modernímu pojetí trestního práva.¹⁸

Smrt Josefa II. předcházela dokončení další významné kodifikace, a to zákoníku o zločinech a těžkých policejních přestupcích z roku 1803. V případě spáchání trestného činu byl uložen trest smrti oběšením či umístění do žaláře. V případě spáchání přestupku byl viník potrestán například pokutou, ztrátou práv nebo bitím.¹⁹

¹⁶ VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 176–177.

¹⁷ Tamtéž, s. 193–194.

¹⁸ Tamtéž, s. 492–493.

¹⁹ Tamtéž, s. 494.

Osvícenské trestněprávní reformy představovaly zásadní zlom v pojetí trestního práva, neboť poprvé systematicky usilovaly o racionalizaci trestání a omezení svévole při ukládání trestů. Přestože nebyly všechny reformní myšlenky v praxi plně realizovány, vytvořily základní rámec, z něhož vycházely i pozdější kodifikace. Trestní právo se tak začalo formovat jako relativně uzavřený a předvídatelný systém, v němž byla krádež chápána nikoli jako morální selhání, ale jako právně postižitelné porušení majetkových vztahů.

Vývoj práva pokračoval i v dalších letech. Revoluce v letech 1848–1849 přinesly výrazné požadavky na změnu soudnictví – usilovalo se o nezávislost soudů na státní správě, o větší občanskou kontrolu, o veřejnost jednání a také o účast laických soudců v rozhodování. Po revolucích byl vydán trestní řád z roku 1850, který již částečně reagoval na demokratické požadavky.²⁰ Tento řád zásadně zasáhl do fungování do té doby závazného trestního zákoníku z roku 1803 a vytvořil podmínky také pro pozdější změny v hmotném právu. Trestní zákoník z roku 1852 navazoval na starší rakouské kodifikace, ale byl koncipován jako přísnější a více centralistický. Platil na celém území monarchie včetně českých zemí až do roku 1950.²¹

Zákoník z roku 1852 rozděloval protiprávní jednání do tří kategorií – zločiny, přečiny a přestupky. Podle toho se také lišila přísnost trestů. Zákon zachovával tradiční rakouský systém trestů, včetně trestu smrti a žaláře. Výkon trestu probíhal v okresních věznicích. Zákon zvlášť vymezoval činy zaměřené proti státu a panovníkovi, náboženství nebo proti vlastnickým vztahům, mezi které patřila i krádež, loupež nebo zpronevěra.²²

Trestní řád z roku 1873 navázal na zásady z roku 1850 – zejména na veřejnost a ústnost řízení, obžalovací proces, nezávislost soudců a zavedení porotních soudů pro nejzávažnější trestné činy.²³ Právní úprava druhé poloviny 19. století ukazuje, že i přes postupnou modernizaci trestního řízení zůstávalo trestní právo silně centralistické a represivní. Ochrana státu, veřejného pořádku a vlastnických vztahů měla přednost před individuálními právy obviněných. Krádež a další majetkové delikty byly proto trestány přísně, neboť byly vnímány jako ohrožení ekonomické stability společnosti a autority státní moci.

²⁰ SCHELLE, Karel a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 29–30.

²¹ VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 494–495.

²² Tamtéž, s. 496–497.

²³ SCHELLE, Karel a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 36.

Vývoj trestního řízení dosáhl dalšího milníku v první Československé republice. Recepční zákon č. 11/1918 Sb. převzal dosavadní rakouské i uherské právo, což znamenalo, že se v Čechách, na Moravě a ve Slezsku dále používal rakouský trestní řád z roku 1873 a na Slovensku a Podkarpatské Rusi uherský trestní řád z roku 1896. Ústava z roku 1920 deklarovala principy moderního trestního řízení. Recepční zákon měl zabránit chaosu při vzniku republiky a zajistit plynulost státní správy. V trestním řízení nebylo možné převzít všechny staré právní předpisy, pokud odporovaly novému ústavnímu pořádku. Článek IX ústavní listiny z roku 1920 proto stanovil, že všechny zákony odporující demokracii, svobodné republice nebo ústavním právům pozbývají platnosti.²⁴

Z toho důvodu bylo nutné sjednotit a modernizovat trestní právo, protože právní úprava byla roztržena mezi české, rakouské a uherské předpisy. Už od poloviny 20. let probíhaly práce na nové kodifikaci. V roce 1926 byla zveřejněna přípravná osnova trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového, známá jako profesorská osnova. Ministerstvo spravedlnosti se však od jejího obsahu distancovalo, což přispělo k neúspěchu celé kodifikace. Druhá fáze reformy skončila v roce 1936 vydáním nové, podstatně přepracované osnovy, ale ani ta nebyla nikdy přijata.²⁵

Vznikem Československa se trestní právo postupně modernizovalo, mimo jiné přijetím zákona o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění z roku 1919, který do trestního systému vnesl instituty známé již z rakousko-uherské právní úpravy, avšak nyní přizpůsobené novým republikovým poměrům.

Okupace českých zemí v březnu 1939 vedla k jejich podřízení německé vojenské správě a Hitlerovým výnosem vznikl Protektorát Čechy a Morava. Obyvatelé protektorátu se stali státními příslušníky protektorátu, zatímco osoby německé národnosti byli považováni za příslušníky Říše. Přestože česká soudní soustava formálně existovala dál, nacisté postupně omezovali její pravomoci. Zvláště v oblasti politických deliktů byla vyšetřování a působnost odnímána českým soudům a převáděna pod německé soudy.²⁶

²⁴ SCHELLE, Karel a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 43–44.

²⁵ VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 499–500.

²⁶ SCHELLE, Karel a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012, s. 47–48.

Nejasné znění předpisů způsobovalo nejistotu, kdo má jednotlivé případy řešit, což nakonec vedlo k tomu, že německé soudy začaly projednávat téměř všechny trestné delikty – včetně běžných majetkových trestných činů, jako byla krádež či podvod.²⁷

Londýnská exilová vláda po osvobození plánovala potrestání Němců, Maďarů, kolaborantů a zrádců. V návaznosti na to byl připraven návrh retribučního dekretu, který nakonec prezident republiky vydal jako dekret č. 16/1945 Sb. Ten obsahoval trestní postih nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů. Ukázalo se však, že tento dekret nedopadá na některé méně závažné skutky, a proto byl vydán ještě tzv. malý retribuční dekret č. 138/1945 Sb. Ten se zaměřil na jednání označovaná jako provinění proti národní cti, dopouštěná během okupace.²⁸

Velký retribuční dekret definoval skutkové podstaty jednotlivých závažných činů a umožňoval použití zákona na ochranu republiky i tehdejších trestních zákonů. Postihoval zejména zločiny proti státu, jednotlivým osobám nebo majetku. Zaváděl mimořádné tresty včetně trestu smrti.²⁹

Vývoj trestního práva do roku 1945 je charakteristický výraznými výkyvy v závislosti na politickém režimu. Zatímco první republika se snažila o demokratizaci a humanizaci trestního práva, období okupace znamenalo jeho zneužití jako nástroje moci a zastrahování.

2.6 Úprava do konce 20. století

Po válce se trestní právo zaměřilo také na jednání související s odbojem či s odplatou za činy okupantů. To řešil zákon č. 115/1946 Sb., který uznával, že činy spáchané v rámci boje za svobodu nebo s cílem dosáhnout spravedlivé odplaty nejsou trestné.³⁰ Po únorovém převratu roku 1948, který vypukl na pozadí politické krize, došlo k definitivnímu nastolení totalitního režimu. V říjnu 1949 byl přijat zákon na ochranu lidově demokratického zřízení č. 231/1948 Sb., který se stal základním nástrojem následných politických procesů.³¹

²⁷ VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 503–504.

²⁸ Tamtéž, s. 505.

²⁹ Tamtéž, s. 505–506.

³⁰ Tamtéž, s. 507.

³¹ Tamtéž, s. 519.

Ochrana socialistického státu a jeho politického uspořádání měla přednost před ochranou práv jednotlivce, jehož zájmy byly systematicky podřazeny zájmům pracujícího lidu. Nová právní úprava opustila tradiční dělení trestných činů na zločiny, přečiny a přestupky a zavedla jednotnou kategorii trestného činu. Méně společensky nebezpečná jednání byla vyčleněna do oblasti přestupků, které byly projednávány orgány národních výborů. Trestní zákon zakotvoval rozsáhlý systém hlavních i vedlejších trestů. Mezi hlavní tresty patřil trest smrti, doživotní trest odnětí svobody a dlouhodobé tresty vězení až do dvaceti pěti let, zatímco peněžitý trest byl zcela opuštěn, protože byl považován za nástroj majetných vrstev. Majetkové sankce byly nahrazovány jinými formami postihu, zejména trestem nápravného opatření. Vedle hlavních trestů mohl soud ukládat i řadu vedlejších trestů, například zákaz činnosti, zákaz pobytu nebo ztrátu státního občanství.³²

Trestní právo padesátých let tak nelze vnímat pouze jako právní nástroj k postihu kriminality, ale především jako prostředek politické moci. Represivní charakter právní úpravy, vágně formulované skutkové podstaty a důraz na ochranu socialistického státu vedly k výraznému oslabení právních jistot jednotlivce a umožňovaly rozsáhlé zneužívání trestního práva k politickým účelům.

V roce 1950 taktéž vznikl trestní zákon správní, který byl určen k postihu méně společensky nebezpečných deliktů, o nichž rozhodovali správní orgány mimosoudní cestou.³³ V roce 1953 došlo k novelizaci trestního zákona správního č. 102/1953 Sb., která změnila a doplnila některá ustanovení původní právní úpravy. Další úpravy pak zapadaly do širšího kontextu dílčích reforem druhé poloviny padesátých let. Tato novela odebrala národním výborům pravomoc ukládat některé výrazně represivní tresty a přenesla rozhodování o závažnějších přestupcích na soudy. Vedle toho byl zaveden nový druh sankce – nápravné opatření, které bylo možné uložit namísto trestu odnětí svobody. Tato změna však zároveň zpochybnila samotné jádro koncepce trestního práva správního, jehož existence byla postavena právě na výlučném rozhodování správních orgánů o přestupcích.³⁴

Zákon č. 14/1957 Sb. sledoval snahu sladit postih trestných činů a přestupků tak, aby přestupek nemohl být trestán přísněji než trestný čin. Novela zakázala ukládání více hlavních trestů vedle sebe. Došlo ke zrušení trestu odnětí svobody na doživotí a zavedl

³² VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 623–624.

³³ Tamtéž, s. 624–625.

³⁴ Tamtéž, s. 625–626.

trest odnětí svobody do 25 let jako alternativu k trestu smrti. Další změny přinesl zákon č. 24/1957 Sb. o kárném stíhání rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, který vytvořil novou kategorii deliktů – kárná provinění. Tato provinění se týkala drobných rozkrádání a krádeží a byla z výchovných důvodů projednávána přímo na pracovišti příslušného závodu. Vznikem místních lidových soudů byla zavedena další forma deliktu – provinění. To bylo vymezeno jako zaviněné jednání narušující socialistický právní řád v míře nedosahující společenské nebezpečnosti trestného činu.³⁵

Po politickém rozhodnutí o budování socialistické společnosti, které bylo spojeno s představou odstranění třídních rozporů, přistoupilo československé vedení také k přijetí nové trestněprávní úpravy. Impulsem ke změně nebyla pouze aktuální politická objednávka, ale rovněž zjevné nedostatky trestních kodifikací z padesátých let, jež se v praxi dlouhodobě projevovaly. Výsledkem bylo přijetí nového trestního zákona č. 140/1961 Sb., společně s trestním řádem č. 141/1961 Sb., které nahradily dosavadní právní úpravu. Pozitivně bylo hodnoceno zejména sjednocení chráněných zájmů, mezi něž byla zahrnuta jak ochrana společnosti a státu, tak práva jednotlivců. Zároveň došlo ke snížení trestních sazeb, přičemž trest smrti byl zachován pouze jako výjimečný postih a maximální trest odnětí svobody byl stanoven na patnáct let. Soudům byla nově poskytnuta širší možnost ukládat podmíněné odsouzení a podmíněné propuštění.

Zákonodárce se rovněž pokusil precizněji vymezit kritéria společenské nebezpečnosti trestného činu, čímž reagoval na problematičnost dosavadního materiálního pojetí trestného činu, které vedlo k nejednotnému hodnocení obdobných jednání. Trestní právo si však zachovalo převážně represivní charakter.³⁶

Přijetí trestního zákona z roku 1961 lze hodnotit jako snahu o racionalizaci trestního práva a odstranění nejvýraznějších excesů předchozí právní úpravy.

Trestní zákon správní z roku 1950 nevyhovoval novým představám o fungování národních výborů, které měly plnit nejen represivní, ale především výchovnou a organizační roli. Jedním ze základních pilířů nové koncepce se proto stal přestupkový zákon, formálně označovaný jako zákon č. 60/1961 Sb. o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, který zásadně proměnil přístup k projednávání drobných deliktů. Za přestupek bylo považováno zaviněné jednání, které bylo výslovně

³⁵ VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 626–627.

³⁶ Tamtéž, s. 627–628.

uvedeno v přestupkovém zákoně nebo spočívalo v porušení povinností stanovených jinými právními předpisy, pokud tím bylo narušeno plnění úkolů státní správy, veřejný pořádek nebo socialistické soužití občanů, aniž by šlo o provinění či trestný čin. Zákodárce však jednotlivé skutkové podstaty přestupků formuloval pouze okrajově.

V polovině 60. let reagovala legislativa na rostoucí kriminalitu i na úpravu stranicko-politického kurzu v trestní oblasti přijetím několika významných trestněprávních opatření. Šlo zejména o novelizaci trestního zákona a trestního řádu, omezení působnosti místních lidových soudů a přijetí zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Tyto kroky měly vést k účinnějšímu postihu kriminality a ke zpřesnění trestní politiky státu. Změny trestního práva v polovině šedesátých let lépe odpovídaly skutečné společenské realitě než předchozí úpravy. Přispěly zejména k zavedení přiměřenějších způsobů projednávání deliktů a ke zlepšení právní úpravy výkonu trestu, což umožnilo účinnější ochranu zájmů jednotlivce.³⁷

V reakci na události roku 1968 byl přijat zákon o přečinech č. 150/1969 Sb., který posílil represivní složku trestní politiky.³⁸ Tento zákon upravoval méně závažná protiprávní jednání, která nedosahovala intenzity trestného činu. Podle § 3 uvedeného zákona se přečinu proti majetku dopustil ten, kdo způsobil na cizím majetku škodu nepřevyšující stanovenou částku, například tím, že si přivlastnil cizí věc tím, že se jí zmocnil nebo si přivlastnil věc, která mu byla svěřena.³⁹

Celkový vývoj trestního práva ve druhé polovině 20. století tak odráží především proměny politického režimu. Krátké období reformních snah v 60. letech vystřídalo posílení represivních prvků během normalizace, přičemž trestní právo bylo opakovaně využíváno jako nástroj k prosazování státní moci a společenské disciplíny.

³⁷ VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 629–630.

³⁸ Tamtéž, s. 630–631.

³⁹ ČESKO. § 3 zákona č. 150/1969 Sb., o přečinech - znění od 28. 11. 1989. In: *Zákony pro lidi.cz* [online].

3 Trestný čin krádeže dle trestního zákoníku České republiky

Majetkové trestné činy tvoří nejrozsáhlejší skupinu trestné činnosti, která dlouhodobě představuje převažující část celkové kriminality v České republice. Jsou zařazeny do páté hlavy zvláštní části trestního zákoníku, jež poskytuje právní ochranu majetkovým hodnotám a stanovuje odpovědnost za protiprávní zásahy do vlastnictví nebo držby cizích věcí. Primárním objektem těchto trestných činů je majetek, přičemž cílem pachatele bývá obohacení sebe nebo jiných osob na úkor jiného. Do této skupiny patří především trestné činy, jako je krádež, zpronevěra či podvod. Trestné činy proti majetku se vyznačují vysokou četností výskytu a stabilním zastoupením v celkové kriminalitě – podle Válkové se jejich podíl dlouhodobě pohybuje kolem 70–75 %. Krádež je přitom nejčastějším majetkovým deliktem a tvoří významnou část registrované trestné činnosti. Tento druh kriminality má výrazný ekonomický a společenský dopad, neboť zasahuje základní majetkové vztahy, narušuje pocit bezpečí občanů a často souvisí i s dalšími formami protiprávního jednání, jako jsou podvody či poškozování cizí věci. Z těchto důvodů je majetková kriminalita jedním z hlavních předmětů zájmu trestní politiky a kriminologie.⁴⁰

Typickým rysem těchto trestných činů je útok proti cizímu majetku – ať už jde o majetek fyzických či právnických osob. Po společenských změnách po roce 1989 došlo k zásadní proměně právní úpravy majetkové kriminality. Byla odstraněna dřívější zvýšená ochrana majetku socialistických subjektů a nastolena rovnocenná trestněprávní ochrana všech forem vlastnictví, tedy jak soukromého, tak veřejného.⁴¹

Jelínek dělí majetkové trestné činy z hlediska jednání a následku do čtyř skupin:

- 1) Obohacovací: sem patří právě krádež, zpronevěra či podvod.
- 2) Poškozovací: činy, kde dochází ke zničení či poškození věci.
- 3) Furtum usus: neoprávněné užívání cizí věci.
- 4) Kořistění: z trestné činnosti jiné osoby jako například praní špinavých peněz.⁴²

⁴⁰ VÁLKOVÁ, Helena, KUČHTA Josef, HULMÁKOVÁ Jana a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 388–389.

⁴¹ NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. 3., přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008, s. 334–335.

⁴² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2022, s. 668–669.

Zásadním kritériem pro trestní odpovědnost je výše způsobené škody. Od 1. 10. 2020 zákonodárce zavedl pevné peněžité hranice škody.

- Škoda nikoli nepatrná: nejméně 10 000 Kč
- Škoda nikoli malá: nejméně 50 000 Kč
- Větší škoda: nejméně 100 000 Kč
- Značná škoda: nejméně 1 000 000 Kč
- Škoda velkého rozsahu: nejméně 10 000 000 Kč

Výše škody se stanovuje podle obvyklé ceny, za kterou se věc prodává v místě a čase činu. Důležité je, že se bere v potaz cena na legálním trhu, nikoliv na černém trhu. Pokud cenu takto nelze určit, vychází se z nákladů na pořízení stejné nebo obdobné věci, případně z odborného posudku. U poškozených věcí se zohledňuje jejich amortizace. Nelze vycházet z ceny nové věci, pokud byla ukradena věc starší.⁴³

Výše škody zde plní dvojí funkci. Současně představuje hranici pro rozlišení, zda půjde o trestný čin nebo o přešůpek, a současně ovlivňuje právní kvalifikaci a tím i trestní sazbu. V praxi proto nebývá sporné jen samotné jednání pachatele, ale velmi často právě to, jakou hodnotu měla odcizená věc a jakým způsobem se tato hodnota stanoví. Z tohoto důvodu je otázka určení škody jedním z klíčových bodů dokazování u majetkových deliktů.

3.1 Základní skutková podstata krádeže

Trestný čin krádeže je v českém právním řádu upraven v § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.⁴⁴ Základní skutková podstata je vymezena v prvním odstavci a spočívá v tom, že pachatel si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní a zároveň naplní znak uvedený v dalších písmenech. Tímto jednáním způsobí na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Tato forma představuje nejběžnější podobu krádeže, kdy pachatel vědomě zasáhne do majetkové sféry jiné osoby a připraví ji o vlastnictví nebo držbu věci.

Výklad pojmu zmocnění se cizí věci byl rozpracován také judikaturou Nejvyššího soudu. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi uvádí, že zmocnění se cizí věci spočívá

⁴³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. 8. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2022, s. 669–670.

⁴⁴ ČESKO. § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]

v tom, že pachatel získá faktickou možnost s cizí věcí nakládat jako s vlastní, tedy ji vyjme z dispozice vlastníka nebo jiné oprávněné osoby.⁴⁵ Judikatura tak potvrzuje, že rozhodující není pouze samotné odejmutí věci, ale zejména získání faktické možnosti s věcí disponovat.

Jednotlivé znaky uvedené v § 205 odst. 1 konkretizují různé způsoby spáchání krádeže, přičemž naplnění kteréhokoli z nich postačuje ke vzniku trestní odpovědnosti. Zákon tak rozlišuje mezi základními formami krádeže nejen podle výše způsobené škody, ale také podle okolností, za nichž byl čin spáchán, například při vloupání nebo na věci, kterou má poškozený bezprostředně u sebe.⁴⁶

3.2 Objekt

Objektem trestného činu krádeže je především vlastnictví cizí věci, a to jak právní, tak faktické držení. Trestní právo tak chrání nejen samotné vlastnické právo, ale i možnost vlastníka nebo oprávněného držitele s věcí volně disponovat. Ochrana se vztahuje jak na vlastníky, tak na osoby, které mají věc u sebe oprávněně – například nájemce, vypůjčitele nebo dopravce. Rozhodující je proto faktický stav, tedy skutečné držení a možnost nakládat s věcí.

Vlastnictví věci je jednou ze základních složek majetkových práv, která jsou ústavně chráněna, a to podle článku 11 Listiny základních práv a svobod. Tím se vyjadřuje, že krádež není pouze útokem na jednotlivce, ale i na celkový právní a ekonomický pořádek společnosti, protože porušuje zaručenou svobodu vlastnit a užívat majetek. Předmětem ochrany je tedy majetek jako právní hodnota, která zahrnuje jak hmotné věci (movité a nemovité), tak i určitá práva a jiné majetkové hodnoty mající ekonomickou povahu.⁴⁷

3.3 Objektivní stránka

Objektivní stránka trestného činu krádeže spočívá v přisvojení si cizí věci tím, že se jí pachatel zmocní. Samotné zmocnění se věci však ke spáchání trestného činu nestačí.

⁴⁵ Sp. zn. 8 Tdo 637/2015. Usnesení nejvyššího soudu, ze dne 19.08.2015, Brno.

⁴⁶ ČESKO. § 205 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online].

⁴⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2540.

Zákon vyžaduje, aby pachatel současně naplnil alespoň jednu z dalších podmínek, které jsou uvedeny v § 205 odst. 1 písm. a) až f) trestního zákoníku. Tyto alternativní znaky vymezují konkrétní způsoby, jakými může být čin spáchán, například způsobením škody nikoli nepatrné nebo vloupáním. K naplnění skutkové podstaty tedy musí být dáno jak jednání pachatele, tak následek v podobě majetkové škody, a mezi nimi musí být příčinná souvislost. Není přitom rozhodující, zda pachatel věc skutečně odnesl – postačí, že si ji přivlastnil, čímž omezil vlastníka či oprávněného držitele v dispozici s ní. Objektivní stránka zahrnuje i způsob provedení činu, který může mít vliv na jeho právní kvalifikaci. Trestní zákoník rozlišuje různé formy jednání – například spáchání činu vloupáním nebo v určitých zvláštních okolnostech, jako je spáchání činu během evakuace osob. Každá z těchto alternativ představuje samostatný znak, který se promítá do hodnocení společenské škodlivosti činu.

Po novele trestního zákoníku účinné od roku 2026 došlo ke změně systematiky skutkové podstaty krádeže, když byl znak recidivy přesunut přímo do § 205 odst. 1 jako samostatné písmeno, aniž by se tím změnila samotná podstata objektivní stránky trestného činu.

Objektivní stránka je naplněna i v případech, kdy pachatel čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, pokud ji neoprávněně odejme z její bezprostřední blízkosti – například z tašky nebo kapsy. I takové jednání se považuje za krádež, protože došlo k fyzickému odnětí věci z držby jiné osoby. Krádež nemusí být dokonána až ve chvíli, kdy pachatel věc odnese – postačí, že se jí zmocnil a získal nad ní faktickou kontrolu, i kdyby ji následně ztratil. K naplnění objektivní stránky se nevyžaduje, aby čin byl dokončen ve smyslu faktického odnesení, ale postačí již moment odnětí z moci jiného.⁴⁸

3.3.1 Přisvojení cizí věci

Pojem prisvojení v trestním právu neznamená, že by se zloděj stal skutečným vlastníkem ukradené věci – trestným činem totiž nelze nabýt vlastnické právo. Přisvojení znamená, že pachatel získá možnost s věcí trvale nakládat, jako by byl jejím vlastníkem, a tím z této dispozice vyloučí původního majitele.

Pro naplnění tohoto znaku není podstatné, co pachatel s věcí udělá poté, co nad ní získá kontrolu. Trestný čin krádeže je dokonán momentem získání této moci nad věcí. Je

⁴⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2541–2542.

tedy jedno, zda pachatel následně věc někomu daruje, zahodí nebo ji zničí. V okamžiku, kdy pachatel získá možnost s věcí neomezeně nakládat s úmyslem chovat se k ní jako vlastník, je znak přisvojení naplněn.

Důležité je, že na dokonání trestného činu krádeže nemá vliv ani to, pokud pachatel věc později poškozenému vrátí, ať už dobrovolně, nebo proto, že byl zadržen policií či ochrankou. Takové vrácení se pak řeší jen v rámci náhrady škody, ale nemění nic na tom, že krádež již byla spáchána.⁴⁹

V zahraniční odborné literatuře je trestný čin krádeže obecně chápán jako zásah do majetkových práv, jehož podstatou je neoprávněné získání kontroly nad cizí věcí a vyloučení oprávněné osoby z možnosti s ní nakládat. Tím dochází k narušení majetkových vztahů, které trestní právo chrání jako jednu ze základních právních hodnot společnosti.⁵⁰ V zahraniční odborné literatuře je trestný čin krádeže někdy chápán širěji, a to jako zásah do majetkových práv spočívající nejen v aktivním jednání pachatele, ale i v určitých formách opomenutí. Jako příklad bývá uváděno nevrácení nalezené nebo omylem doručené věci, přestože si pachatel je vědom, že věc patří jiné osobě. Uvedení tohoto přístupu má význam především pro vymezení hranic pojmu krádeže, neboť ukazuje, že české trestní právo vychází z užšího pojetí založeného na aktivním odnětí věci z dispozice vlastníka.⁵¹

3.3.2 Zmocnění se cizí věci

Zmocněním se cizí věci se rozumí odnětí cizí věci z faktické moci jejího vlastníka nebo oprávněného držitele a její převedení do moci pachatele, a to s úmyslem nakládat s ní jako s vlastní. Rozhodující přitom není právní vztah k věci, ale faktická možnost s ní disponovat.

Zmocnění se cizí věci může mít různé podoby. Pachatel se jí může zmocnit například jejím odebráním z ruky poškozeného, vyjmutím z kapsy, tašky či jiné osobní úschovy, ale také jejím odnesením z místa, kde byla uložena nebo ponechána. Zmocnění

⁴⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2547.

⁵⁰ RISTIĆ, Mirjana. *Criminal Act of Theft in Domestic and Comparative Law*. Journal of Law and Administration, 2015, s. 88.

⁵¹ GREEN, Stuart P. *Theft by Omission*. Rutgers School of Law–Newark Research Paper No. 1410855, 2010, s. 3.

je dáno i tehdy, pokud pachatel vytvoří situaci, kdy poškozený fakticky ztratí možnost s věcí nakládat a pachatel nad ní získá kontrolu, byť jen na krátkou dobu.⁵²

3.3.3 Způsobení škody nikoliv nepatrné

Znak škody nikoli nepatrné je naplněn při majetkové újmě nejméně 10 000 Kč, přičemž škoda převyšující 100 000 Kč již naplňuje znak větší škody podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Nedojde-li ke vzniku škody v zákonem požadované výši, je takové jednání zpravidla posuzováno v rovině přestupkového práva, což odpovídá zásadě subsidiarity trestní represe. Trestní odpovědnost za krádež může vzniknout i v případě, že jednotlivé útoky samy o sobě nedosahují zákonné hranice škody, pokud jsou posouzeny jako pokračování v trestném činu a jejich souhrn tuto hranici překročí.

Při určování výše škody se vychází z ceny, za kterou se věc v době a místě činu obvykle prodává. Není-li možné tuto cenu zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů potřebných k opatření stejné nebo obdobné věci. Nelze-li přesnou výši škody zjistit, musí být alespoň spolehlivě určena její minimální výše, a to na základě provedených důkazů. Výše škody musí být v rozhodnutí vyjádřena konkrétní částkou a nelze ji nahradit pouhým slovním konstatováním.⁵³

3.3.4 Spáchání činu vloupáním

Vloupáním se ve smyslu trestního zákoníku rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky za použití síly. Za vniknutí do uzavřeného prostoru lze považovat nejen fyzické překonání překážek, ale také jednání založené na lsti. Typickým příkladem je situace, kdy se pachatel ukryje v uzavřeném prostoru v době, kdy je objekt otevřen, nebo kdy vstoupí do prostoru se souhlasem oprávněné osoby, avšak tohoto souhlasu dosáhne uvedením nepravdivých údajů o své totožnosti, účelu či důvodech vstupu. Takové jednání je považováno za vniknutí lstí, a tedy za vloupání, přestože nebyla použita fyzická síla.

Nedovoleným překonáním uzamčení se rozumí například otevření uzamčeného prostoru pomocí technických pomůcek, jako jsou planžety nebo jiné nástroje, případně

⁵² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2549–2552.

⁵³ Tamtéž, s. 2552–2554.

použitím odcizených či nalezených klíčů. Naopak za vloupání nelze považovat otevření dveří klíčem, který byl pachateli svěřen oprávněnou osobou, neboť zde chybí prvek nedovoleného překonání zabezpečení.

Překonáním jiné jistící překážky s použitím síly se rozumí zejména vypáčení dveří, vrat či branek, rozlomení zámků, roztažení zárubní, přestřižení visacích zámků, mříží nebo plotů, stejně jako přezení vyšších plotů či vyšplhání do objektu po okapové rouře nebo hromosvodu. Za rozhodující je považováno, že pachatel překoná překážku, jejímž smyslem je zamezit neoprávněnému vstupu do chráněného prostoru.⁵⁴

Rozlišení mezi prostou krádeží prostou a krádeží spáchanou vloupáním spočívá především ve způsobu, jakým se pachatel zmocní cizí věci. Vloupání je chápáno jako neoprávněné vniknutí do uzavřeného prostoru nebo otevření uzavřeného předmětu, a to překonáním překážky, která má zabránit vniknutí či přístupu k věci. Překážkou přitom nemusí být pouze stavební prvek, ale i uzamčení skříňky, schránky nebo jiné uzavřené nádoby. Rozhodující pro naplnění znaku vloupání není, zda došlo k poškození překážky, ale zda byla překonána vůle vlastníka chránit věc před neoprávněným přístupem. Pokud pachatel cizí věc odcizí bez překonání takové překážky, jedná se o krádež prostou; naopak v případě překonání uzavření či zabezpečení je krádež kvalifikována jako krádež spáchaná vloupáním.⁵⁵

Za typický příklad krádeže spáchané vloupáním lze považovat vykradení uzamčené kasičky v kostele. Šámal uvádí, že vloupáním se rozumí nejen násilné vniknutí do objektu jako celku, ale také překonání jistící překážky u uzavřeného prostoru, jehož účelem je ochrana uložených věcí. Takovým uzavřeným prostorem může být i pokladnička či kasička, pokud je opatřena zámkem nebo jiným zabezpečením proti neoprávněnému otevření. Překoná-li pachatel toto zabezpečení, například vypáčením, rozbitím nebo jiným násilným otevřením kasičky, naplňuje tím znak vloupání ve smyslu § 205 trestního zákoníku, a to bez ohledu na výši způsobené škody. Rozhodující není ani skutečnost, že se pachatel nacházel v kostele oprávněně, například v době bohoslužby, neboť vloupání se vztahuje k samotné kasičce jako chráněnému uzavřenému prostoru, nikoli nutně k celému objektu. Takové jednání je proto třeba kvalifikovat jako krádež spáchanou vloupáním, jelikož pachatel překonal jistící překážku, jejímž účelem bylo zabránit neoprávněnému přístupu k finančním prostředkům uloženým v kasičce. Takové

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2554–2555.

⁵⁵ Tamtéž, s. 2564–2566.

jednání může v některých případech naplňovat i znaky dalšího trestného činu, například poškození cizí věci podle § 228 trestního zákoníku, a může tak dojít k jednočinnému souběhu těchto trestných činů.⁵⁶

3.3.5 Uchování věci násilím nebo pohrůzkou násilím

Šámal uvádí, že znak uchování odcizené věci násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí je naplněn tehdy, jestliže pachatel použije násilí nebo hrozbu bezprostředního násilí až po dokonání krádeže, a to s cílem si odcizenou věc ponechat. Rozhodující je těsná časová souvislost mezi krádeží a následným násilím, typicky v řádu sekund až minut. Pokud by pachatel v takovém případě použil násilí až později, například v bydlíšti poškozeného, nešlo by již o naplnění tohoto kvalifikačního znaku krádeže.

Šámal dále vysvětluje, že násilím se rozumí použití fyzické síly směřující k překonání nebo zamezení kladeného či očekávaného odporu. Toto násilí je nejčastěji namířeno proti poškozenému, který se snaží získat odcizenou věc zpět, avšak může být namířeno i proti jiné osobě, například proti svědkovi nebo hlídači, jehož chce pachatel odradit od zásahu a tím si uchovat odcizenou věc. Pohrůzka bezprostředního násilí představuje hrozbu takovým násilím, které má být vykonáno ihned. Tato hrozba může být vyjádřena nejen slovně, ale i konkludentně, například naznačením úderu nebo jiným jednáním, z něhož je zřejmé, že násilí bude okamžitě použito. Rozhodující je, že pohrůzka směřuje k ovlivnění vůle napadené osoby, aby pachatel mohl odcizenou věc uchovat.⁵⁷

3.3.6 Krádež na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě

Šámal vysvětluje, že trestný čin krádeže je spáchán na věci, kterou má jiný na sobě, typicky jde-li o oblečení, hodinky, šperky nebo jiné osobní doplňky, které poškozený přímo nosí. Za věc, kterou má poškozený při sobě, se považují rovněž věci uložené v kapsách oděvu, v příručních taškách, kabelkách, batozích, kufrech či jiných zavazadlech, a to i tehdy, jsou-li umístěny například v kočárku, invalidním vozíku nebo jiném obdobném prostředku.

Pojem při sobě je třeba chápat širším způsobem a neomezuje se pouze na situace, kdy poškozený věc fyzicky drží v ruce. Tento pojem zahrnuje i případy, kdy má

⁵⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2566–2569.

⁵⁷ Tamtéž, s. 2555.

poškozený věc bezprostředně u sebe, například při nákupu jízdenky, zapalování cigarety, konzumaci jídla nebo při cestování prostředky veřejné dopravy. V těchto situacích může být věc umístěna nejen na sedadle poškozeného nebo na sousedním sedadle, ale také v odkládacích schránkách. Za věc při sobě je považována i ta, kterou si poškozený v restauraci či baru odloží vedle sebe na židli. Naopak v případě, kdy věc z dispozice poškozeného vypadne a ten o ní již neví, například pokud peněženka spadne na zem a pachatel ji následně nalezne a ponechá si ji, může být takové jednání kvalifikováno jako trestný čin zatajení věci podle § 219 trestního zákoníku, nikoli jako krádež.⁵⁸ Pokud však pachatel přímo vnímá okamžik, kdy věc z dispozice poškozeného vypadne, a je si vědom jejího vlastníka, jedná se podle judikatury Nejvyššího soudu o trestný čin krádeže, nikoli zatajení věci. Nejvyšší soud v rozhodnutí publikovaném pod č. 35/1987 Sb. rozh. tr. dovedl, že v takovém případě nedochází k „nalezení“ věci, ale k jejímu odnětí z dispozice poškozeného.⁵⁹

Námitka pachatele, že nevěděl, jaký obsah se v peněžence nachází např. zda obsahuje platební kartu či jaká je její finanční hodnota, sama o sobě nepostačuje k vyloučení trestní odpovědnosti. Nevědomost o konkrétní výši hotovosti nebo přesném obsahu peněženky není z hlediska zavinění rozhodná. Podle judikatury Nejvyššího soudu postačuje, že pachatel je srozuměn s možností, že si přisvojením věci opatruje i platební prostředek nebo jinou majetkovou hodnotu, přičemž není nutné, aby tuto skutečnost znal s jistotou ani aby měl úmysl ji následně využít.⁶⁰

Pro posouzení zavinění je podstatné, že pachatel nemusí znát všechny konkrétní okolnosti skutku. Jak uvádí odborná literatura, pachatel může jednat úmyslně i tehdy, pokud jeho představa o některých okolnostech není zcela přesná nebo úplná, postačí, že jedná alespoň v rámci možného průběhu skutkového děje.⁶¹

3.3.7 Spáchání činu na evakuovaném území

Šámal uvádí, že trestní zákoník rozšířil skutkovou podstatu trestného činu krádeže o další případ, kdy je přísně postihováno přisvojení si cizí věci jejím zmocněním bez ohledu na výši způsobené škody, a to tehdy, dojde-li k němu na území, na němž je

⁵⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2556.

⁵⁹ Sp. zn. Tpjf 46/86. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 17.03.1987.

⁶⁰ Sp. zn. 11 Tdo 1108/2025. Usnesení nejvyššího soudu, ze dne 09.12.2025, Brno.

⁶¹ BORČEVSKÝ, Pavel. *Trestní právo hmotné. Obecná část.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 172–173.

prováděna nebo byla provedena evakuace. Jedná se o situace, kdy je ochrana majetku výrazně ztížena v důsledku mimořádných okolností a pachatel této situace vědomě využívá.

Tato skutečnost se projevuje zvýšenou mírou bezohlednosti a představuje důvod pro uplatnění přísnější trestní odpovědnosti bez ohledu na konkrétní výši vzniklé škody. Zákonodárce tímto ustanovením reagoval zejména na závažné případy rabování, ke kterým v minulosti opakovaně docházelo například při povodních nebo jiných krizových situacích.⁶²

3.3.8 Spáchání činu recidivou

Recidiva představuje jeden ze znaků základní skutkové podstaty trestného činu krádeže. Dle současné právní úpravy trestního zákoníku je znak recidivy u trestného činu krádeže upraven v ustanovení § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku. Recidiva je dána tehdy, dopustí-li se pachatel trestného činu krádeže přesto, že byl v posledních třech letech za takový čin odsouzen nebo potrestán. Formulace „za takový čin“ přitom znamená, že musí jít opětovně o trestný čin krádeže podle § 205 trestního zákoníku. Nestačí tedy, aby byl pachatel v uvedené době odsouzen nebo potrestán za jiný majetkový trestný čin, například za trestný čin podvodu podle § 209 trestního zákoníku nebo zpronevěry podle § 206 trestního zákoníku, neboť ustanovení § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku vyžaduje, aby šlo o předchozí odsouzení nebo potrestání za trestný čin krádeže.⁶³ Tato forma krádeže je považována za nebezpečnější, protože ukazuje na zvýšenou společenskou škodlivost pachatele, který i přes předchozí trest znovu úmyslně zasahuje do cizího majetku. K naplnění tohoto znaku se nevyžaduje, aby pachatel způsobil škodu dosahující hranice škody nikoli nepatrné, postačí opětovné spáchání krádeže.

Uvedené pravidlo je však třeba posuzovat také ve světle dalších ustanovení trestního zákoníku upravujících následky výkonu některých druhů trestů. Při uložení trestu obecně prospěšných prací nebo peněžitého trestu zákon stanoví, že po jejich vykonání se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Jestliže pachatel takový trest

⁶² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2556–2567.

⁶³ ČESKO. § 205 odst. 1 písm. f) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online].

řádně vykoná nebo zaplatí uložený peněžitý trest, tak v důsledku toho nelze takové předchozí odsouzení zohlednit při posuzování znaku recidivy podle § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku, a to ani tehdy, pokud pachatel následně spáchá další krádež. V aplikační praxi tak může nastat situace, kdy se pachatel dopustí majetkové trestné činnosti opakovaně, avšak z důvodu zahlazení předchozího odsouzení není jeho další jednání kvalifikováno jako spáchání činu recidivou.⁶⁴

3.4 Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby

Trestní zákoník vedle základní skutkové podstaty trestného činu krádeže upravuje také okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Tyto okolnosti představují kvalifikované formy trestného činu krádeže, které se vyznačují vyšší společenskou škodlivostí jednání pachatele.

Zákon proto v těchto případech stanoví přísnější trestní postih, který reflektuje závažnost konkrétního jednání. Mezi tyto okolnosti patří zejména způsobení větší škody, spáchání činu členem organizované skupiny nebo jiné skutečnosti uvedené v příslušných ustanoveních trestního zákoníku.

3.4.1 Způsobení větší škody

Kvalifikačním znakem je podle § 205 odst. 2 způsobení větší škody, přičemž větší škodou se rozumí škoda dosahující nejméně 100 000 Kč. Zákon počítá s tím, že právě výše škody je jedním z hlavních ukazatelů společenské škodlivosti majetkového deliktu, a její překročení odůvodňuje přísnější trestní sazbu.

Větší škoda se hodnotí samostatně, a nelze ji zaměňovat s jinými druhy škody uvedenými v dalších odstavcích zákona. Způsobí-li pachatel škodu vyšší než 100 000 Kč při pokračujícím trestném činu, posuzuje se tato škoda v souhrnu – tedy jako výsledek všech dílčích útoků, které spolu tvoří jeden pokračující skutek. Teprve součtem je možné určit, zda je kvalifikační znak naplněn.⁶⁵

⁶⁴ ČESKO. § 65 odst. 5 a § 68 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online].

⁶⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2560–2561.

3.4.2 Spáchání činu členem organizované skupiny

Přítěžující okolností u trestného činu krádeže je jeho spáchání členem organizované skupiny. Tento kvalifikační znak je naplněn tehdy, pokud se na trestné činnosti podílí více osob, mezi nimiž existuje dělba úloh, určitá míra koordinace a společný záměr směřující ke spáchání krádeže.

Jedná se o situace, kdy jednotliví spolupachatelé plní rozdílné role, například jeden sleduje okolí, jiný překonává překážky a další odnáší odcizené věci. Není přitom rozhodující formální struktura skupiny, ale faktická organizovanost jejich jednání.

Použije-li člen organizované skupiny násilí za účelem zmocnění se cizí věci, je třeba jeho jednání posoudit jako loupež spáchanou členem organizované skupiny, nikoli jako krádež. Tento kvalifikační znak vyjadřuje vyšší míru společenské škodlivosti, neboť organizovaná součinnost pachatelů zvyšuje nebezpečnost trestné činnosti i její efektivitu.⁶⁶

3.4.3 Spáchání činu za stavu ohrožení státu a jiných krizových stavů

Další kvalifikační okolností je spáchání trestného činu krádeže za stavu ohrožení státu, válečného stavu nebo za živelní pohromy či jiné mimořádné události. Smyslem této úpravy je postihnout pachatele, kteří zneužívají situace, kdy je ochrana majetku objektivně oslabena a kdy jsou osoby i orgány veřejné moci zaměstnány řešením krizového stavu.

Živelní pohromou se rozumí mimořádná událost způsobená přírodními silami, jako jsou povodně, zemětřesení, vichřice nebo epidemie, která ohrožuje životy, zdraví nebo majetek. Pro naplnění tohoto kvalifikačního znaku postačí, že pachatel o existenci takového stavu věděl nebo alespoň vědět mohl a své jednání s ním spojil. Není přitom nutné, aby krádež byla přímým následkem mimořádné události, postačí časová a místní souvislost se vzniklou krizovou situací.⁶⁷

⁶⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2561.

⁶⁷ Tamtéž, s. 2561–2562.

3.4.4 Způsobení značné škody

Způsobení značné škody je u trestného činu krádeže naplněno tehdy, pokud výše způsobené škody dosáhne nejméně 1 000 000 Kč, jak vyplývá z obecného vymezení hranic škody v trestním zákoníku. Tento kvalifikační znak představuje významné zvýšení závažnosti jednání pachatele.

Způsobení značné škody představuje výrazné zvýšení společenské škodlivosti činu a je proto důvodem pro uložení přísnější trestní sazby. Výše škody zde slouží jako jedno z hlavních kritérií pro posouzení závažnosti trestného činu.⁶⁸

3.4.5 Způsobení škody velkého rozsahu

Způsobením škody velkého rozsahu se podle výkladu rozumí majetková újma dosahující nejméně částky 10 000 000 Kč. Posouzení tohoto kvalifikačního znaku je založeno především na objektivním výsledku jednání pachatele, nikoli na jeho subjektivním vztahu ke konkrétní výši škody.

Pro naplnění tohoto znaku není nezbytné, aby pachatel zamýšlel způsobit škodu právě v tomto rozsahu, postačí, že si byl vědom možnosti takového následku a s tímto následkem byl srozuměn. Škoda velkého rozsahu je samostatnou kvalifikovanou skutkovou podstatou, která podstatně zvyšuje trestní odpovědnost pachatele.⁶⁹

3.4.6 Krádež v souvislosti s terorismem

Kvalifikační znak spočívající v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu je naplněn tehdy, pokud pachatel jedná s vědomým cílem vytvořit podmínky pro realizaci teroristické činnosti, a to i v případě, že samotný teroristický trestný čin nakonec nebyl dokonán. Podstatné je, že pachatel svým jednáním sleduje podporu nebo usnadnění trestných činů teroristické povahy, jako je teroristický útok, teror nebo financování terorismu. Nevyžaduje se, aby pachatel byl členem teroristické skupiny nebo aby se přímo účastnil provedení útoku; postačí, že jeho jednání směřuje k usnadnění nebo umožnění takového činu jiné osobě.⁷⁰

⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2562.

⁶⁹ Tamtéž, s. 2562–2563.

⁷⁰ Tamtéž, s. 2563.

Kvalifikované skutkové podstaty u krádeže ukazují, že zákonodárce nepřihlíží pouze k samotnému odnětí věci, ale hodnotí i okolnosti, které zvyšují společenskou škodlivost. Vedle výše škody tak hraje roli například organizovanost pachatelů nebo zneužití mimořádné situace. Tyto znaky typicky znamenají nejen přísnější trestní postih, ale také vyšší nároky na dokazování – zejména pokud jde o prokázání organizované skupiny nebo návaznosti činu na krizový stav.

3.5 Subjekt trestného činu krádeže

Subjektem trestného činu krádeže je obecný subjekt, což znamená, že pachatelem tohoto trestného činu může být kterákoliv trestně odpovědná fyzická osoba. Trestní zákoník zde nestanoví žádnou zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, jak je tomu u některých jiných trestných činů se speciálním subjektem. Pachatelem krádeže může být také právnická osoba, a to za podmínek stanovených zákonem č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Podle Šámala může být pachatelem krádeže může být kterákoliv fyzická osoba, tedy obecný subjekt, přičemž trestní odpovědnost může nést i právnická osoba podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.⁷¹

Trestní zákoník v § 22 odst. 1 výslovně stanoví, že pachatelem je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, pokud je trestná. Tím se pachatelem rozumí nejen osoba, která čin dokonala, ale i ta, která se účastní jeho pokusu či přípravy.

Z hlediska podmínek trestní odpovědnosti může být pachatelem podle českého trestního práva pouze fyzická osoba, která je příčetná, dovršila patnáctý rok věku, je rozumově a mravně vyspělá (v případě mladistvých), a pokud to povaha činu vyžaduje, i osoba se zvláštní vlastností či postavením (např. veřejný činitel, voják apod.). Všechny tyto podmínky musí být splněny současně.⁷²

Ustanovení § 22 odst. 2 trestního zákoníku rozšiřuje pojem pachatele také na případy tzv. nepřímého pachatelství. Nepřímým pachatelem je osoba, která úmyslně využije jinou osobu ke spáchání trestného činu, přičemž tato osoba je využita jako

⁷¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2557.

⁷² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. 8. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2022, s. 206–208.

prostředek k realizaci trestné činnosti. V takovém případě je za spáchaný trestný čin odpovědný nepřímý pachatel, a to bez ohledu na trestní odpovědnost osoby, kterou ke spáchání činu využil. Nepřímé pachatelství typicky nastává například tehdy, kdy pachatel využije osobu, která není trestně odpovědná, nebo jedná v omylu či za jiných okolností vylučujících její zavinění.⁷³

3.6 Subjektivní stránka trestného činu krádeže

Subjektivní stránka trestného činu krádeže je založena na úmyslném zavinění pachatele. Ten si musí být vědom, že si присvojuje cizí věc, a zároveň musí chtít nebo být srozuměn s tím, že svým jednáním způsobí škodu na majetku jiné osoby. Úmysl pachatele zahrnuje, jak vůli zmocnit se věci, tak i vědomí, že jeho jednání je protiprávní. Rozhodující je stav vůle pachatele v okamžiku, kdy se věci zmocňuje – pokud v té době zamýšlí věc pouze dočasně použít či ji později vrátit, nejde o krádež, ale o jiné delikty, například neoprávněné užívání věci. Naopak, jestliže pachatel jedná se záměrem věc přisvojit, je jeho úmysl naplněn bez ohledu na to, zda si ji později ponechal či nikoli.

Neopatrnost nebo omyl o vlastnictví věci nejsou postačující pro vznik trestní odpovědnosti. Pokud pachatel věřil, že mu věc právem náleží, chybí úmysl, a tedy i subjektivní stránka činu. Úmysl však zůstává zachován i tehdy, jestliže pachatel po činu věc vrátil – rozhodující je jeho vůle a vědomí v okamžiku přisvojení.⁷⁴

⁷³ BORČEVSKÝ, Pavel. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 19–20.

⁷⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2557.

4 Trestný čin krádeže ve Slovenské republice

Trestný čin krádeže je ve Slovenské republice upraven ve čtvrté hlavě zvláštní části trestního zákona, která obsahuje trestné činy proti majetku. Základním chráněným zájmem je právo vlastnit majetek, které je považováno za jedno ze základních lidských práv a je zakotveno nejen v mezinárodních právních dokumentech, ale také v právním řádu Slovenské republiky a zejména v její ústavě.

Vedle vlastnického práva jsou chráněny i další majetkové vztahy a práva, přičemž trestněprávní ochrana se vztahuje nejen na samotné vlastnictví věci, ale rovněž na její držbu a na další majetkové hodnoty. Okruh chráněných zájmů je poměrně široký a liší se podle jednotlivých skutkových podstat. Například trestný čin krádeže chrání především vlastnictví a držbu věci, zatímco jiné trestné činy směřují k ochraně majetku jako celku, případně k ochraně konkrétních majetkových práv, jako jsou pohledávky nebo práva vyplývající ze závazkových vztahů.⁷⁵

Majetková kriminalita představuje podle Dianišky dominantní složku celkové kriminality a tvoří významnou část registrovaných trestných činů. Její vymezení je složité zejména z důvodu různorodosti skutkových podstat, které do této skupiny spadají, a nejednotnosti terminologie v kriminologii i trestním právu. Majetková kriminalita je dlouhodobě charakteristická vysokým podílem na celkové kriminalitě, přičemž tento trend je stabilní a dlouhodobý.

Z pohledu struktury majetkové kriminality autor uvádí, že krádež představuje nejčastější majetkový trestný čin. Rozlišovány jsou zejména krádeže vloupáním, krádeže ostatní a krádeže motorových vozidel. Krádeže vloupáním mají výrazný negativní dopad na pocit bezpečí obyvatel, neboť zasahují do soukromí obětí, typicky v případě vloupání do bytů a rodinných domů.⁷⁶

Významným rozlišujícím kritériem u trestných činů proti majetku je výše způsobené škody, která má zásadní vliv na právní kvalifikaci skutku i na určení trestní sazby. Pojem škody je pro právní kvalifikaci krádeže klíčový, neboť právě její výše určuje hranici mezi přestupkem a trestným činem. Trestní zákon Slovenské republiky proto

⁷⁵ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 3. vydanie*. Bratislava: Heuréka, 2025, s. 132–133.

⁷⁶ DIANIŠKA, Gustav. a kol. *Kriminológia. 5 vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 219–222.

rozlišuje několik stupňů škody, jejichž hranice jsou zákonem přesně vymezeny a slouží jako objektivní měřítko intenzity zásahu do chráněných majetkových práv.

- Malá škoda: nejméně 700 eur
- Větší škoda: nejméně 20 000 eur
- Značná škoda: nejméně 250 000 eur
- Škoda velkého rozsahu: nejméně 650 000 eur⁷⁷

4.1 Objekt

Objektem trestného činu krádeže je ochrana vlastnického práva, jakož i ochrana oprávněné držby věci a faktické dispozice s věcí. Nejde tedy pouze o ochranu vlastnictví v právním smyslu, ale také o ochranu faktického stavu, v jehož rámci má poškozený nebo jiný oprávněný subjekt věc ve své moci.

Rozhodující je faktický vztah k věci, nikoli výlučně formální právní titul. Trestní právo tak chrání nejen právní, ale i reálný stav ovládnání věci.⁷⁸

4.2 Objektivní stránka

Objektivní stránka trestného činu krádeže spočívá v jednání pachatele, jehož podstatou je přisvojení si cizí věci tím, že se jí zmocní. Rozhodujícím znakem je zásah do faktické dispozice oprávněné osoby k věci, přičemž k naplnění skutkové podstaty postačuje, že pachatel získá nad věcí faktickou kontrolu. Objektivní stránka je naplněna tehdy, pokud je toto jednání uskutečněno za podmínek stanovených zákonem, zejména způsobí-li alespoň malou škodu nebo je-li čin spáchán některým z výslovně zákonem vymezených způsobů.⁷⁹

Slovenská právní úprava v této části koncepčně vychází z obdobných principů jako úprava česká, přičemž důraz je kladen především na ochranu faktické dispozice s věcí.

⁷⁷ SZABOVÁ, Eva a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná a osobitná část*. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 394.

⁷⁸ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 119.

⁷⁹ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část*. 3. vydanie. Bratislava: Heuréka, 2025, s. 138.

Význam pojmu zmocnění se cizí věci byl blíže vyložen také judikaturou Nejvyššího soudu Slovenské republiky. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi uvádí, že trestný čin krádeže je dokonán v okamžiku, kdy pachatel získá možnost s věcí volně nakládat a současně vyloučí faktickou moc osoby, která nad věcí do té doby vykonávala kontrolu. Rozhodující tedy není pouze samotné odnětí věci, ale především vytvoření situace, kdy pachatel může s věcí nakládat jako s vlastní. Uvedený výklad potvrzuje, že rozhodujícím znakem objektivní stránky trestného činu krádeže je faktické ovládnutí věci pachatelem.⁸⁰

4.2.1 Způsobení malé škody

Základní skutková podstata trestného činu krádeže vyžaduje, aby pachatel způsobil alespoň malou škodu. Pokud výše způsobené škody této hranice nedosahuje, nejde zpravidla o trestný čin, ale o přestupek proti majetku.

Výjimku tvoří situace, kdy pachatel uskuteční více dílčích útoků naplňujících znaky pokračujícího trestného činu. V takovém případě se jednotlivé dílčí škody sčítají a při dosažení zákonné hranice malé škody je naplněna skutková podstata pokračujícího trestného činu krádeže.⁸¹

4.2.2 Spáchání činu vloupáním

Jedním z kvalifikovaných znaků objektivní stránky je spáchání činu vloupáním. O vloupání se jedná tehdy, pokud pachatel neoprávněně vnikne do uzavřeného prostoru překonáním uzamčení nebo jiné zabezpečovací překážky, a to buď použitím síly, nebo jiného obdobného prostředku. Uzavřeným prostorem se rozumí nejen stavby, jako jsou byty nebo domy, ale také menší uzavřené a přemístitelné prostory, například motorová vozidla, trezory či přenosné schránky.⁸² K naplnění tohoto znaku není nezbytné použití fyzické síly, pokud pachatel překoná uzamčení například odcizeným, nalezeným nebo

⁸⁰ Sp. zn. 2 Tdo 91/2015. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zo dňa 19. januára 2016.

⁸¹ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 3. vydanie*. Bratislava: Heuréka, 2025, s. 138.

⁸² Tamtéž, s. 138.

jiným technickým prostředkem určeným k otevření zámku. Rozhodující je samotné nedovolené překonání zabezpečení, nikoli způsob, jakým k němu došlo.

Uzavřeným prostorem se rozumí prostor oddělený překážkou, jejímž účelem je zabránit vstupu neoprávněných osob. Jinou zabezpečovací překážkou mohou být například ploty, mříže nebo okna, přičemž k jejich překonání se zpravidla vyžaduje použití síly. Není však nutné, aby došlo k jejich poškození; postačuje i takové jednání, kterým pachatel překážku překoná bez její destrukce, například vysazením neuzamčených dveří nebo přelopením plotu. Vloupaní může být uskutečněno i lstí, spočívající například v tom, že pachatel využije klamného jednání k získání přístupu do objektu, například vydáváním se za jinou osobu nebo skrytím se v prostoru ještě před jeho uzavřením.⁸³

4.2.3 Použití násilí nebo hrozby bezprostředního násilí

Použití násilí nebo hrozby bezprostředního násilí v souvislosti s trestným činem krádeže směřuje k překonání skutečného nebo očekávaného odporu ze strany poškozené osoby, případně jiné osoby. Takové jednání musí časově bezprostředně navazovat na samotné zmocnění se cizí věci, tedy nastat velmi krátce po jejím odcizení, a jeho účelem je uchovat si věc před vlastníkem nebo jinou oprávněnou osobou. Pro naplnění tohoto znaku není rozhodující, zda se pachatelovi podařilo odcizenou věc skutečně udržet, postačuje samotný pokus o její uchování uvedeným způsobem.

Mencerová zároveň zdůrazňuje rozdíl mezi krádeží a loupeží. U loupeže pachatel používá násilí nebo hrozbu bezprostředního násilí již v úmyslu zmocnit se cizí věci, tedy ještě před jejím odnětím. Loupež je dokonána již samotným použitím násilí nebo hrozby bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se věci, a to bez ohledu na to, zda se pachatel věci skutečně zmocnil. Naproti tomu u krádeže dochází k použití násilí až poté, co se pachatel cizí věci již zmocnil.⁸⁴

⁸³ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část. 3. vydanie*. Bratislava: Heuréka, 2025, s. 138–139.

⁸⁴ Tamtéž, s. 140.

4.2.4 Věc, kterou má jiný na sobě nebo při sobě

Za věc, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, se považuje cizí věc nacházející se ve faktickém a bezprostředním dosahu poškozeného. Typicky se jedná o peníze, šperky nebo jiné cennosti uložené například v kapse, kabelce či tašce, přičemž rozhodující je, že i tyto předměty se nacházejí v bezprostřední dispozici poškozeného.

Pojem „mít věc při sobě“ neznamená pouze situaci, kdy poškozený věc fyzicky drží v ruce, ale zahrnuje rovněž případy, kdy si věc odloží do své těsné blízkosti, například oděv zavěšený na věšáku nebo klobouk položený vedle sebe během cestování. Podstatné je, že poškozený má věc stále pod svou faktickou kontrolou.⁸⁵

4.2.5 Věc pocházející ze zemědělského půdního fondu, lesa a rybníka s intenzivním chovem

Za věc pocházející z pozemku, který je součástí zemědělského půdního fondu, se považují zejména zemědělské plodiny, jež byly na takovém pozemku vypěstovány. Do zemědělského půdního fondu přitom náleží produkčně významná půda evidovaná v katastru nemovitostí jako orná půda, vinice, chmelnice, ovocné sady, zahrady nebo trvalé travní porosty. Les je vymezen jako ekosystém tvořený lesním pozemkem, lesním porostem a dalšími složkami jeho přírodního prostředí, včetně půdy a organismů. Rybami se rozumí vodní živočichové žijící ve vodním prostředí, a to ve všech vývojových stádiích. Rybník s intenzivním chovem představuje vodní nádrž vybudovanou za účelem chovu ryb, u níž je možné regulovat vodní hladinu a provádět pravidelná opatření směřující k intenzifikaci produkce.

V případě krádeže plodin, dřeva nebo ryb se jedná o trestný čin bez ohledu na hodnotu odcizených věcí, tedy i tehdy, pokud jejich cena nepřesáhne částku 700 eur. Trestní odpovědnost je zde dána zvláštní povahou těchto věcí a jejich vazbou na chráněné pozemky nebo zařízení.⁸⁶

⁸⁵ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 3. vydanie*. Bratislava: Heuréka, 2025, s. 141.

⁸⁶ RUŽAROVSKÝ, Marcel. *Krádež po novele Trestného zákona*. Online. PrávnéNoviny. 2024. Dostupné z: https://pravnenoviny.sk/kradz-po-novele-trestneho-zakona/#_ftn9.

4.2.6 Věc, jejíž odběr podléhá zpoplatnění na základě zvláštního předpisu

Za věc, jejíž odběr podléhá zpoplatnění podle zvláštního právního předpisu, se považují zejména komodity, jako je voda, plyn, teplo nebo elektrická energie. Pro právní posouzení jednání jako trestného činu krádeže podle tohoto ustanovení je však rozhodující způsob, jakým k neoprávněnému odběru došlo.

Jednání lze kvalifikovat jako krádež pouze tehdy, pokud odběr takové věci nebyl uskutečněn uvedením jiné osoby v omyl ani využitím jejího omylu. V případě, že by pachatel dosáhl neoprávněného odběru prostřednictvím klamání nebo zneužití omylu jiné osoby, přicházela by v úvahu odlišná právní kvalifikace, konkrétně trestný čin podvodu.⁸⁷

4.2.7 Recidiva za dva činy spáchané v předchozích dvanácti měsících

Za zvláštní okolnost relevantní z hlediska trestní odpovědnosti pachatele se považuje situace, kdy byl pachatel za obdobný čin v předchozích dvanácti měsících postižen. Jedná se o případ tzv. časově omezené recidivy, která je v trestním zákoně výslovně upravena a má význam při posuzování trestnosti jednání. Za postih za obdobný čin se považuje uložení sankce nebo ochranného opatření za přestupek či jiný správní delikt. Rozhodující tedy není forma předchozí odpovědnosti, nýbrž skutečnost, že pachatel byl za obdobné protiprávní jednání v zákonem stanovené době postižen.

Tato úprava umožňuje, aby bylo opakované páchaní majetkové trestné činnosti posuzováno přísněji, a to i v případech, kdy by jednotlivý skutek sám o sobě mohl naplňovat znaky méně závažného deliktu.⁸⁸

Slovenský zákonodárce zde zvolil poměrně přísný model časově omezené recidivy, který umožňuje trestněprávní postih i při opakovaném méně závažném jednání.

4.3 Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby

Slovenský trestní zákoník vedle základní skutkové podstaty trestného činu krádeže upravuje také případy, kdy je nutné použít vyšší trestní sazbu. Tyto okolnosti

⁸⁷ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 3. vydanie*. Bratislava: Heuréka, 2025, s. 141.

⁸⁸ SZABOVÁ, Eva a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná a osobitná časť. 5. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 396.

představují kvalifikované formy tohoto trestného činu, při nichž je jednání pachatele hodnoceno jako závažnější.

Zákon proto stanoví přísnější trestní postih v situacích, kdy jsou splněny určité zákonem vymezené podmínky. Jedná se například o případy, kdy pachatel svým jednáním způsobí větší škodu nebo jsou naplněny další kvalifikační znaky stanovené trestním zákonem.

4.3.1 Větší škoda

Za kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu krádeže se považuje případ, kdy pachatel svým jednáním způsobí větší škodu. Větší škodou se podle trestního zákona rozumí škoda převyšující 20 000 eur, přičemž výše způsobené škody je rozhodujícím kritériem pro přísnější právní kvalifikaci skutku.

Způsobení větší škody představuje intenzivnější zásah do majetkové sféry poškozeného, a proto zákon stanoví za takové jednání přísnější trestní sazbu, konkrétně trest odnětí svobody na jeden rok až čtyři roky.⁸⁹

4.3.2 Recidiva v případě, že byl pachatel za takový čin v předchozích dvaceti čtyřech měsících odsouzen

Dalším kvalifikačním znakem je skutečnost, že pachatel byl za takový čin v předchozích dvaceti čtyřech měsících odsouzen. Tato okolnost vyjadřuje opakované páchaní majetkové trestné činnosti a zvyšuje společenskou nebezpečnost jednání pachatele.⁹⁰

Slovenský trestní zákon rozlišuje pojmy „postihnutý“ a „odsouzený,“ přičemž každý z nich má odlišný právní význam. Za postihnutého se považuje ten, komu byla za obdobný čin uložena sankce nebo jiné opatření za přestupek či jiný správní delikt. Naproti tomu odsouzeným je pachatel, který byl pravomocným rozsudkem soudu uznán vinným z trestného činu. Toto rozlišení má význam zejména při posuzování recidivy, neboť zákon umožňuje přihlížet i k předchozímu postihu v přestupkovém nebo správním řízení, avšak

⁸⁹ SLOVENSKO. § 212 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. trestný zákon - znenie účinné od 27.12.2025.

⁹⁰ SLOVENSKO. § 212 ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. trestný zákon - znenie účinné od 27.12.2025.

odsouzení představuje vyšší stupeň trestní odpovědnosti. V obou případech platí, že se k předchozímu postihu či odsouzení nepřihlíží, pokud došlo k jeho zahlazení.⁹¹

4.3.3 Krádež ze zvláštního motivu

Zvláštní (osobitný) motiv představuje kvalifikační znak trestného činu, který se váže k subjektivní stránce jednání pachatele a vyjadřuje specifickou vnitřní pohnutku pachatele, jenž zvyšuje závažnost protiprávního jednání. Podle odborné literatury může být zvláštní motiv naplněn například spácháním trestného činu na objednávku.

Další formou je motiv pomsty, kdy je jednání pachatele ovlivněno předchozím konfliktem nebo negativním vztahem k poškozenému. Zvláštní motiv může spočívat rovněž v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin, případně se vyhnout jeho odhalení.

Mezi další zákonem a doktrínou uznávané zvláštní motivy patří jednání vedené nenávistí vůči skupině osob nebo jednotlivci z důvodu jejich skutečné či domnělé příslušnosti k rase, národu, etnické skupině, náboženství nebo jiné chráněné charakteristice. Motiv může mít také sexuální povahu, pokud je trestná činnost motivována snahou uspokojit sexuální potřeby pachatele. Tyto formy výrazně zvyšují společenskou škodlivost jednání a odůvodňují použití přísnější trestní sazby.⁹²

4.3.4 Značná škoda

Krádež je trestána přísněji v případě, že pachatel svým jednáním způsobí značnou škodu. Značnou škodou se ve smyslu trestního zákona rozumí škoda převyšující částku 250 000 eur.

Překročení této hranice vyjadřuje výrazně vyšší intenzitu zásahu do majetkových práv poškozeného a zvyšuje společenskou škodlivost činu, což se promítá do stanovení přísnější trestní sazby odnětí svobody v trvání od dvou až osmi let.⁹³

⁹¹ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025, s. 216.

⁹² Tamtéž, s. 401–402.

⁹³ SLOVENSKO. § 212 ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. trestný zákon - znenie účinné od 27.12.2025.

4.3.5 Závažnější způsob jednání

Za závažnější způsob jednání se považuje takový způsob spáchání trestného činu, který svou povahou nebo intenzitou výrazně zvyšuje společenskou škodlivost jednání pachatele a přesahuje běžný rámec základní skutkové podstaty. Jak uvádí Klátik, zákonodárce tímto pojmem reaguje na okolnosti, které skutek činí nebezpečnějším, a proto odůvodňují použití přísnější trestní sazby. Mezi tyto okolnosti patří zejména spáchání činu se zbraní, po delší dobu, surovým nebo trýznivým způsobem, za použití násilí či hrozby bezprostředního násilí, využitím tísně, nezkušenosti nebo odkázanosti poškozeného, případně zneužitím zaměstnání, postavení nebo funkce pachatele.⁹⁴

Lengvarský upozorňuje, že v minulosti docházelo k nejasnostem, zejména v případech krádeže spáchané vloupáním při způsobení malé škody. Novelizace však směřovala k odstranění těchto výkladových problémů a zdůraznila, že zákonný znak trestného činu nelze současně hodnotit jako přitěžující okolnost. Z tohoto důvodu již není možné kvalifikovat krádež vloupáním, při níž byla způsobena pouze malá škoda, jako zločin na základě závažnějšího způsobu konání, pokud je tento znak již obsažen ve skutkové podstatě činu. V takových případech se proto uplatní základní skutková podstata krádeže, nikoliv kvalifikovaná forma s přísnější trestní sazbou.⁹⁵

4.3.6 Krádež na pietním místě

Za spáchání trestného činu krádeže na pietním místě nebo na místě konání veřejného shromáždění či obřadu se považuje jednání, které se odehrává v prostředí, jež je společensky chráněno právě pro svůj symbolický, kulturní, náboženský nebo pietní význam. Tato místa mají zvláštní postavení ve společnosti a požívají zvýšené ochrany.

Typicky jde o místa, jako jsou kostely, hřbitovy, krematoria, památníky nebo jiná obdobná místa, kde je kladen důraz na úctu k zemřelým, tradicím či společenským hodnotám. Zvýšená závažnost jednání spočívá v tom, že pachatel nezasahuje pouze do

⁹⁴ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025, s. 398–399.

⁹⁵ LENGVARSKÝ, Ján. *Krádež vlámaním vo svetle novely Trestného zákona*. Online. Ulpianus. 2019, 2025. Dostupné z: <https://www.ulpianus.sk/blog/kradez-vlamanim-vo-svetle-novely-trestneho-zakona>.

majetkových práv, ale současně narušuje i obecně sdílené morální a etické hodnoty společnosti.⁹⁶

4.3.7 Krádež na věci, která má ochranu podle zvláštního předpisu

Dalším kvalifikačním znakem je spáchání činu na věci, která má ochranu podle zvláštního předpisu. Jedná se o věci, které jsou z hlediska společnosti považovány za mimořádně významné a požívají zvýšené právní ochrany.

Jak uvádí Klátik, za takovou věc se považuje především kulturní památka, archeologické nebo architektonické dědictví. Tímto znakem se zdůrazňuje zvýšená společenská nebezpečnost jednání, neboť útok směřuje proti hodnotám, které jsou z hlediska společnosti nadstandardně chráněny.⁹⁷

4.3.8 Zorganizování takového činu

Pokud osoba krádež zorganizuje, je třeba tento kvalifikační znak vykládat ve spojení s obecným pojmem organizátora trestného činu. Podle výkladu Klátika je organizátorem ten, kdo úmyslně zosnoval nebo řídil spáchání určitého trestného činu, aniž by jej sám jako pachatel či spolupachatel přímo vykonal.

Organizování představuje zvláštní formu účastenství, která spočívá zejména v iniciování trestné činnosti, vypracování plánu, rozdělení úloh mezi jednotlivé osoby, udělování pokynů a řízení průběhu činu.⁹⁸

4.3.9 Spáchání činu na chráněné osobě

Kvalifikační znak spočívající ve spáchání trestného činu na chráněné osobě představuje zvláštní přitěžující okolnost. Čin je spáchán vůči osobě, která požívá zvláštní ochranu podle trestního zákona. Jak uvádí Klátik, tento znak vyžaduje, aby byl čin

⁹⁶ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 122.

⁹⁷ Tamtéž, s. 122

⁹⁸ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025, s. 195.

spáchán právě vůči takové osobě a aby pachatel věděl o jejím postavení, respektive aby si byl vědom okolností, které ji činí chráněnou osobou.

Nestačí tedy jen faktické naplnění znaku, ale musí být pokryt i subjektivní stránkou zavinění. Mezi chráněné osoby patří například dítě, těhotná žena, blízká osoba, odkázaná osoba, osoba vyššího věku, chorá osoba, ale i osoby požívající ochranu podle mezinárodního práva či veřejní činitelé.⁹⁹

4.3.10 Škoda velkého rozsahu

Způsobení škody velkého rozsahu je naplněno tehdy, pokud způsobená škoda přesáhne částku 650 000 eur.

Pokud tedy pachatel krádeže způsobí škodu přesahující uvedenou hranici, naplní kvalifikační znak a jeho jednání je postihováno přísnější trestní sazbou, a to odnětím svobody na tři roky až deset let.¹⁰⁰

4.3.11 Spáchání činu jako člen nebezpečné skupiny

Kvalifikační znak spočívá v tom, že pachatel spáchá čin jako člen nebezpečné skupiny. Skupinou se rozumí forma sdružení více osob vykazující vyšší stupeň organizovanosti a závažnosti společné trestné činnosti. Mezi takové skupiny patří zločinecká skupina či teroristická skupina. Společným znakem těchto skupin je, že se skládá nejméně ze tří osob, existuje po určité časové období a koordinovaně páchá zvláště závažnou úmyslnou trestnou činnost za účelem získání přímého nebo nepřímého finančního či jiného prospěchu.

Spáchání trestného činu jako člen takové nebezpečné skupiny proto zvyšuje stupeň společenské škodlivosti jednání, neboť nejde o individuální exces, ale o činnost

⁹⁹ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025, s. 400–401.

¹⁰⁰ SLOVENSKO. § 212 odst. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon - znenie účinné od 27.12.2025.

realizovanou v rámci organizované struktury, která je zaměřena na systematické páchaní trestné činnosti.¹⁰¹

4.3.12 Spáchání činu za krizové situace

Tato kvalifikovaná skutková podstata se uplatní tehdy, jestliže je čin spáchán za krizové situace, tedy v období nouzového stavu, výjimečného stavu, vojenského stavu nebo války. Jak uvádí Szabová, krizová situace představuje stav, kdy je bezprostředně ohrožena nebo narušena bezpečnost státu a ústavní orgány mohou za zákonem stanovených podmínek přijímat mimořádná opatření.

Nouzový stav lze vyhlásit při ohrožení života, zdraví či značných majetkových hodnot například v důsledku živelních pohrom nebo jiných mimořádných událostí. Výjimečný stav přichází v úvahu při závažném narušení veřejného pořádku nebo bezpečnosti státu (např. při teroristických útocích či rozsáhlých nepokojích). Vojenský stav a válka souvisejí s bezprostředním ohrožením státu zvenčí nebo ozbrojeným konfliktem.¹⁰²

4.4 Subjekt

Subjektem trestného činu krádeže podle slovenského trestního práva je pachatel, tedy osoba, která svým jednáním naplní znaky skutkové podstaty tohoto trestného činu. Z hlediska systematiky trestního práva se jedná o obecný subjekt, neboť pachatelem může být každá trestně odpovědná osoba splňující zákonné podmínky trestní odpovědnosti.

Pachatelem však může být také osoba, která se na spáchání trestného činu podílela společným jednáním s jinou osobou, tedy spolupachatel, případně osoba, která ke spáchání trestného činu využila jinou osobu jako nástroj (nepřímý pachatel). V takovém případě nese trestní odpovědnost ten, kdo takové jednání řídil nebo organizoval.

Subjektem skutkové podstaty trestného činu může být především trestně odpovědná fyzická osoba, která je přičetná a dosáhla zákonem stanoveného věku trestní

¹⁰¹ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025, s. 404.

¹⁰² SZABOVÁ, Eva a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná a osobitná část*. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 489–490.

odpovědnosti. Slovenská právní úprava současně připouští také trestní odpovědnost právnických osob, pokud jsou splněny podmínky stanovené zvláštním právním předpisem upravujícím trestní odpovědnost právnických osob.¹⁰³

Podmínkou trestní odpovědnosti fyzické osoby je podle slovenského trestního práva dosažení zákonem stanoveného věku. Trestní zákon stanoví, že trestně odpovědnou se fyzická osoba stává dovršením čtrnáctého roku věku. U osob mladších tohoto věku je trestní odpovědnost vyloučena.¹⁰⁴

4.5 Subjektivní stránka

Subjektivní stránka trestného činu krádeže spočívá v úmyslném zavinění pachatele, které musí zahrnovat všechny znaky objektivní stránky, včetně samotného přisvojení si cizí věci. Pachatel musí jednat s vědomím, že si přisvojuje cizí věc, a jeho úmysl musí směřovat k jejímu zmocnění. Nestačí tedy pouze faktické uchopení věci, ale rozhodující je vůle pachatele nakládat s věcí jako s vlastní, a to alespoň po určitou dobu.

Úmysl pachatele nemusí nutně směřovat k trvalému obohacení, avšak musí zahrnovat vědomé a chtěné zmocnění se věci. Subjektivní stránka tak vyžaduje úmyslné zavinění, které pokrývá všechny podstatné okolnosti skutku.¹⁰⁵

¹⁰³ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025, s. 107–108.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 112.

¹⁰⁵ KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 122.

5 Komparativní analýza české a slovenské právní úpravy

Cílem této kapitoly je porovnat českou a slovenskou právní úpravu trestného činu krádeže z hlediska konstrukce základní skutkové podstaty, kvalifikačních znaků, hranic škody, recidivy a trestních sazeb. Komparace není zaměřena pouze na identifikaci formálních rozdílů, ale především na posouzení jejich významu pro aplikační praxi a trestní politiku obou států.

Pozornost bude věnována tomu, zda rozdíly mezi právními úpravami představují skutečně odlišný koncepční přístup, nebo zda se jedná spíše o rozdíly systematické a terminologické.

5.1 Konstrukce základní skutkové podstaty

Základní konstrukce trestného činu krádeže je v české i slovenské právní úpravě postavena na totožném konceptu přisvojení si cizí věci jejím zmocněním. Oba právní řády vycházejí z tradičního kontinentálního pojetí majetkového deliktu, jehož podstatou je zásah do faktické dispozice oprávněné osoby k věci a úmysl pachatele nakládat s věcí jako s vlastní. V tomto ohledu lze konstatovat výraznou koncepční shodu, která je důsledkem společného historického vývoje trestního práva.

Společným teoretickým východiskem obou právních úprav je skutečnost, že skutková podstata trestného činu představuje souhrn zákonných znaků, které určují, zda je určité jednání trestným činem, a vymezují jeho základní strukturu.¹⁰⁶ Tato systematická konstrukce umožňuje následně porovnávat jednotlivé národní úpravy nejen z hlediska textace zákona, ale i z pohledu jejich normativní precizace a míry konkretizace.

Přestože samotná definice jednání pachatele je v obou státech obdobná, rozdíly se projevují v systematickém uspořádání skutkové podstaty a v míře její konkretizace. Český trestní zákoník formuluje základní skutkovou podstatu relativně stručně a některé specifické okolnosti ponechává až na úroveň kvalifikovaných skutkových podstat nebo na obecnou úpravu přitěžujících okolností. Konstrukce ustanovení je přehledná a sleduje spíše obecný model, který umožňuje širší výkladový rámec.

¹⁰⁶ ŠIMOVIČEK, Ivan, SZABOVÁ Eva a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2023, s. 42–45.

Slovenský trestní zákon naproti tomu pracuje s rozsáhlejším výčtem konkrétních okolností, které jsou přímo zakotveny v rámci skutkové podstaty. Zákonodárce zde zvolil detailnější a více kazuistický přístup, jenž umožňuje přesnější diferenciaci jednotlivých forem jednání. Tento model může přispívat k vyšší předvídatelnosti v konkrétních typových situacích, současně však vede k větší složitosti a menší systematické kompaktnosti ustanovení.

Z hlediska koncepce lze tedy konstatovat, že česká právní úprava působí systematictěji a obecněji, zatímco slovenská úprava je detailnější a více konkretizovaná. Rozdíl však nepředstavuje odlišné pojetí samotné podstaty trestného činu krádeže, nýbrž spíše rozdílný přístup k míře legislativní precizace. Obě úpravy tak vycházejí ze shodného dogmatického základu, avšak liší se ve způsobu jeho normativního vyjádření.

5.2 Hranice škody jako kritérium trestní odpovědnosti

Výše způsobené škody představuje v obou právních řádech klíčové kritérium pro určení právní kvalifikace trestného činu krádeže i pro stanovení trestní sazby. Česká i slovenská právní úprava rozlišují několik stupňů škody, přičemž její výše determinuje závažnost trestného činu.

Základní hranice trestní odpovědnosti je v obou státech relativně srovnatelná. Český trestní zákoník vyžaduje způsobení škody nikoli nepatrné ve výši 10 000 Kč, zatímco slovenský trestní zákon stanoví hranici malé škody částkou 700 eur. Při orientačním přepočtu slovenské částky na českou měnu je zřejmé, že slovenská právní úprava stanoví základní hranici trestní odpovědnosti na vyšší úrovni než česká právní úprava. Zatímco český trestní zákoník vyžaduje způsobení škody nikoli nepatrné ve výši alespoň 10 000 Kč, slovenský trestní zákon stanoví hranici malé škody částkou 700 eur, což představuje přibližně 17 000 Kč. Z komparativního hlediska tak slovenská právní úprava ponechává širší prostor pro řešení méně závažných majetkových deliktů mimo rámec trestního práva, zatímco česká právní úprava umožňuje postih těchto jednání již při nižší hodnotě způsobené škody.

Významnější odlišnosti se projevují u vyšších kvalifikačních stupňů. Slovenská právní úprava stanoví hranici větší škody na 20 000 eur, značné škody na 250 000 eur a škody velkého rozsahu na 650 000 eur. Česká právní úprava naproti tomu vymezuje škodu nikoli malou částkou 50 000 Kč, větší škodu částkou 100 000 Kč, značnou škodu

1 000 000 Kč a škodu velkého rozsahu 10 000 000 Kč. Po přepočtu na českou měnu je zřejmé, že slovenské hranice jsou nastaveny výrazně výše.

Z toho vyplývá, že česká právní úprava přechází do vyšších kvalifikačních stupňů při nižší hodnotě způsobené škody. Jednání, které by na Slovensku bylo stále posouzeno jako základní skutková podstata, může být v České republice již kvalifikováno jako přísnější forma trestného činu. Český model tak rozšiřuje okruh případů podléhajících vyšším trestním sazbám.

Slovenská právní úprava je v tomto ohledu zdrženlivější, neboť vyšší kvalifikační stupně vyhrazuje až pro případy skutečně vysoké majetkové újmy. Tento přístup může být vnímán jako důslednější diferencování závažnosti majetkové kriminality podle skutečné intenzity zásahu do majetkových hodnot.

Z komparativního pohledu se tak český model jeví jako přísnější v tom smyslu, že umožňuje kvalifikovat závažnější formy trestného činu již při relativně nižší hodnotě způsobené škody. Slovenský model naproti tomu působí diferencovaněji a zdrženlivěji, neboť vyšší kvalifikační stupně vyhrazuje až pro případy skutečně významné majetkové újmy.

5.3 Recidiva

Recidiva představuje v obou právních úpravách významný faktor ovlivňující trestní odpovědnost pachatele trestného činu krádeže. Její zakotvení odráží snahu zákonodárce reagovat přísněji na opakované majetkové delikty a posílit preventivní působení trestního práva.

Český trestní zákoník považuje za kvalifikační znak skutečnost, že pachatel byl za obdobný čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán. Konstrukce je založena na relativně delším časovém období, přičemž důraz je kladen na existenci předchozího pravomocného rozhodnutí. Česká úprava tak spojuje přísnější postih s formálně konstatovanou předchozí trestní odpovědností.

Slovenský trestní zákon pracuje s odlišným a podrobnějším modelem. Rozlišuje dvě samostatné situace. První spočívá v tom, že pachatel spáchal dva obdobné činy v předchozích dvanácti měsících. Druhá varianta nastává tehdy, byl-li pachatel za takový

čin v předchozích dvaceti čtyřech měsících odsouzen. Slovenská úprava tak umožňuje kvalifikovat recidivu nejen na základě předchozího odsouzení, ale i na základě opakovaného protiprávního jednání v kratším časovém horizontu.

Rozdíl mezi oběma modely spočívá především v intenzitě reakce na drobnou opakovanou majetkovou kriminalitu. Česká právní úprava je vázána především na existenci předchozího odsouzení a pracuje s delším tříletým obdobím, což může působit zdrženlivěji. Slovenský model naproti tomu umožňuje rychlejší přechod k přísnější kvalifikaci již při opakovaném jednání v průběhu jednoho roku, aniž by bylo vždy nutné předchozí odsouzení.

V praxi je zjišťování předchozích postihů pachatele umožněno prostřednictvím evidenčních systémů veřejné správy, které shromažďují informace o spáchaných přestupcích a správních deliktech. V České republice slouží k evidenci přestupků informační systém evidence přestupků ISEP.¹⁰⁷ Ve Slovenské republice je obdobná evidence vedena v rámci Centrální evidence správních deliktů a přestupků (CESDaP), která je informačním systémem spravovaným Ministerstvem vnitra Slovenské republiky.¹⁰⁸ Existence těchto evidenčních systémů umožňuje orgánům veřejné moci efektivně zjišťovat předchozí postihy pachatele a aplikovat ustanovení o recidivě v praxi. Z komparativního hlediska lze konstatovat, že technické nástroje evidence přestupků plní v obou státech obdobnou funkci a podporují uplatňování přísnější trestní odpovědnosti u opakované majetkové kriminality.

Z hlediska trestní politiky lze slovenskou úpravu vnímat jako důraznější nástroj proti recidivující drobné majetkové kriminalitě, neboť reaguje pružněji na opakované jednání pachatele. Česká právní úprava naopak více akcentuje princip právní jistoty a navazuje přísnější trestní odpovědnost na formální potvrzení předchozího provinění. Z komparativního hlediska tak český model působí formálněji a zdrženlivěji, zatímco slovenská právní úprava umožňuje rychlejší reakci trestního práva na opakované protiprávní jednání pachatele.

¹⁰⁷ STRAKOŠ, Jan. *Informační systém evidence přestupků (ISEP) a jeho využití ve správním trestání*. Správní právo. 2019, s. 218–219.

¹⁰⁸ MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Centrálna evidencia správnych deliktov a priestupkov (CESDaP)*.

5.4 Kvalifikační znaky

Česká právní úprava pracuje s kvalifikačními znaky zejména ve vazbě na výši škody a způsob provedení činu, například vloupání či odcizení věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě. Konstrukce kvalifikovaných skutkových podstat je systematicky odstupňovaná a vychází z relativně obecného vymezení, přičemž konstrukce zůstává relativně obecná a neobsahuje rozsáhlý výčet specifických situací přímo v rámci skutkové podstaty.

Slovenská právní úprava je v tomto ohledu detailnější. Vedle kritéria výše škody obsahuje širší výčet konkrétních kvalifikačních znaků, které jsou přímo zakotveny v ustanovení o krádeži. Jde například o krádež spáchanou na chráněné osobě, na věci zvláště chráněné právním předpisem, na pietním místě či ze zvláštního motivu. Tímto způsobem slovenský zákonodárce výslovně zdůrazňuje ochranu určitých hodnot, které považuje za společensky významné, především výslovně reflektuje některé společensky citlivé situace, které český trestní zákoník ponechává v obecnější rovině právní úpravy.

Rozdíl mezi oběma přístupy spočívá především v míře kazuistiky. Česká právní úprava působí kompaktněji a méně fragmentovaně, neboť se vyhýbá rozsáhlému výčtu specifických situací přímo ve skutkové podstatě. Slovenská úprava naproti tomu nabízí podrobnější normativní vymezení, které může přispívat k vyšší předvídatelnosti v konkrétních případech, avšak současně zvyšuje rozsah a složitost ustanovení.

Z hlediska trestní politiky lze konstatovat, že slovenský model akcentuje explicitní ochranu specifických společenských hodnot prostřednictvím přímého zakotvení těchto okolností v trestním zákoně. Český model naproti tomu ponechává větší prostor pro aplikaci obecných ustanovení a soudní úvahy při individualizaci trestu. Rozdíl tak spočívá spíše v legislativní technice než v samotném pojetí ochrany majetku. Současně lze konstatovat, že slovenská právní úprava může v některých situacích působit přísněji, neboť výslovně postihuje i specifické formy krádeží, které český trestní zákoník samostatně nevymezuje. Český model naproti tomu ponechává širší prostor pro posouzení konkrétních okolností případu soudem v rámci obecnější právní úpravy.

5.5 Sankce

V české právní úpravě je základní skutková podstata trestného činu krádeže sankcionována trestem odnětí svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci. U kvalifikovaných skutkových podstat dochází k postupnému

navyšování trestních sazeb v závislosti na výši škody či dalších kvalifikačních znacích, přičemž u nejzávažnějších forem může být uložen trest odnětí svobody až na deset let.

Slovenská právní úprava rovněž odstupňuje trestní sazby podle závažnosti jednání. U základní skutkové podstaty stanoví trest odnětí svobody až na dva roky. U vyšších kvalifikačních stupňů se však horní hranice trestní sazby zvyšuje výrazněji, přičemž u značné škody a dalších přitěžujících okolností může dosahovat až osmi let. V případě nejzávažnějších případů až deseti let.

Komparací obou právních úprav lze konstatovat, že základní trestní sazby jsou v obou státech relativně srovnatelné. Rozdíly se projevují především v návaznosti na hranice škody a v rozsahu kvalifikačních znaků, které ovlivňují zařazení skutku do vyšší trestní sazby. Česká právní úprava, vzhledem k nižším hranicím škody, umožňuje přechod do vyšších trestních sazeb již při nižší hodnotě způsobené škody. Slovenská právní úprava naproti tomu váže přísnější trestní postih na vyšší hodnoty škody a širší okruh výslovně vymezených okolností.

Z hlediska trestní politiky lze uzavřít, že český model působí přísněji zejména v návaznosti na nižší hranice kvalifikovaných škod, zatímco slovenský model diferencuje závažnost jednání především prostřednictvím širšího spektra kvalifikačních znaků a vyšších hodnotových limitů. Samotné rozpětí základních trestních sazeb však mezi oběma právními řády zásadní rozdíl nepředstavuje.

5.6 Závažnější způsob jednání a ochrana specifických hodnot

Vedle rozdílů v hranicích škody a konstrukci recidivy se česká a slovenská právní úprava liší také v přístupu k vymezení okolností, které zvyšují závažnost jednání pachatele. Zvláštní pozornost si zaslouží zejména slovenský institut závažnějšího způsobu jednání a širší spektrum výslovně chráněných hodnot.

Slovenská právní úprava pracuje s pojmem závažnější způsob jednání jako samostatným kvalifikačním prvkem, který umožňuje postihnout jednání vyznačující se vyšší mírou společenské škodlivosti. Tento institut je legislativně výslovně vymezen a představuje obecný kvalifikační rámec pro případy, kdy okolnosti spáchání činu výrazně zvyšují jeho závažnost. Umožňuje tak reagovat nejen na výši škody, ale i na způsob provedení či specifické okolnosti činu.

Současně slovenský trestní zákon výslovně zdůrazňuje ochranu určitých společenských hodnot prostřednictvím konkrétních kvalifikačních znaků, například spáchání činu na chráněné osobě, na pietním místě nebo na věci zvláště chráněné právním předpisem. Tím zákonodárce jasně deklaruje zvýšenou ochranu těchto hodnot a promítá ji přímo do konstrukce skutkové podstaty.

Česká právní úprava oproti tomu nepracuje s institutem závažnějšího způsobu jednání jako samostatně formulovaným kvalifikačním prvkem v rámci trestného činu krádeže. Závažnost jednání je zde vyjádřena především prostřednictvím konkrétních zákonných znaků, jako je vloupání, výše škody či jiné výslovně stanovené okolnosti. Konstrukce je tak méně koncepčně obecná, avšak systematicky kompaktnější.

Rozdíl mezi oběma přístupy spočívá zejména v legislativní technice a míře normativní konkretizace. Slovenský model pracuje s širším výčtem výslovně zakotvených okolností a s institutem závažnějšího způsobu jednání, čímž detailněji vymezuje situace zvyšující závažnost činu. Český model naproti tomu vychází z obecnější konstrukce kvalifikovaných skutkových podstat bez vytvoření samostatného obecného kvalifikačního institutu tohoto typu. Obě úpravy tak sledují obdobný cíl, a to postihnout závažnější formy majetkové kriminality, avšak činí tak odlišnými normativními prostředky. Z komparativního hlediska se může slovenská právní úprava v některých situacích jevit přísnější. Takové legislativní řešení umožňuje postihnout určité formy jednání přísněji již na základě samotné povahy chráněného objektu nebo okolností spáchání činu. Česká právní úprava naproti tomu ponechává vymezení těchto situací spíše v rámci obecnější konstrukce kvalifikovaných skutkových podstat, což může vést k odlišnému posouzení závažnosti konkrétních případů.

5.7 Celkové zhodnocení komparativní analýzy

Komparativní analýza české a slovenské právní úpravy trestného činu krádeže ukazuje, že oba právní řády vycházejí ze shodného dogmatického základu a zachovávají obdobnou konstrukci základní skutkové podstaty. Podstata trestného činu, spočívající v přisvojení si cizí věci jejím zmocněním, je v obou státech koncipována obdobně a neodráží zásadní koncepční rozdíly. Tato podobnost je dána zejména společným historickým vývojem trestního práva a dlouhodobou kontinuitou právní úpravy majetkových trestných činů.

Odlišnosti se projevují především v oblasti kvalifikovaných skutkových podstat, hranic škody a konstrukce recidivy. Česká právní úprava pracuje s nižšími hodnotovými hranicemi škody, což vede k rychlejšímu přechodu do přísnějších trestních sazeb. Slovenská právní úprava naproti tomu stanoví vyšší hodnotové limity a současně detailněji vymezuje konkrétní kvalifikační znaky, včetně institutu závažnějšího způsobu jednání.

Rozdíl mezi oběma úpravami tedy nespočívá v samotném pojetí ochrany majetku, nýbrž spíše v legislativní technice. Český model lze charakterizovat jako systematictější a méně kazuistický, zatímco slovenský model je detailnější a explicitněji vymezuje jednotlivé okolnosti zvyšující závažnost činu.

Z hlediska trestní politiky se česká úprava jeví přísněji zejména v návaznosti na nižší hranice kvalifikovaných škod, zatímco slovenská úprava diferencuje závažnost jednání prostřednictvím širšího spektra kvalifikačních znaků a vyšších hodnotových limitů.

Celkově lze uzavřít, že česká i slovenská právní úprava představují funkční a systematicky vybudované modely ochrany majetku, které reagují na majetkovou kriminalitu obdobným způsobem, avšak prostřednictvím odlišných normativních nástrojů. Komparace tak potvrzuje spíše rozdílný styl legislativního řešení než zásadní koncepční odlišnost v pojetí trestní odpovědnosti za krádež.

Česká právní úprava se jeví jako systematictější a kompaktnější, zatímco slovenská úprava poskytuje detailnější a diferencovanější rámec pro posouzení závažnosti konkrétního jednání. Volba vhodnějšího modelu tak závisí na tom, zda je upřednostňována přehlednost a obecnost právní úpravy, nebo vyšší míra normativní konkretizace.

6 Zhodnocení současné právní úpravy a návrhy de lege ferenda

Při hodnocení současné právní úpravy trestného činu krádeže je nezbytné vycházet ze základních zásad trestního práva. Jak uvádí Borčevský, trestní právo má být uplatňováno jako prostředek ultima ratio, tedy jako krajní nástroj ochrany právních statků, který přichází v úvahu pouze tehdy, nepostačují-li jiné právní prostředky.

Zásada subsidiarity trestní represe současně slouží jako interpretační pravidlo při posuzování společenské škodlivosti konkrétního jednání.¹⁰⁹

6.1 Obecné zhodnocení komparace

Rozdíly mezi oběma úpravami spočívají především v míře normativní precizace a diferenciaci jednotlivých kvalifikačních znaků. Česká právní úprava se vyznačuje relativně kompaktní a systematicky přehlednou konstrukcí skutkové podstaty, zatímco slovenská úprava klade větší důraz na podrobnější odstupňování závažnosti jednání, zejména v oblasti vymezení škody a konstrukce recidivy.

Odlišnosti lze dále spatřovat v nastavení hranic škody, které podmiňují přechod do vyšších kvalifikačních stupňů, a v přístupu k postihu opakované majetkové trestné činnosti. Tyto rozdíly však nepředstavují odlišnou koncepci ochrany majetku, nýbrž odlišné normativní prostředky, jimiž je tohoto cíle dosahováno.

6.2 Zhodnocení české právní úpravy

Českou právní úpravu lze hodnotit především ve vztahu k nastavení hranic škody a konstrukci kvalifikovaných skutkových podstat. Český trestní zákoník pracuje s relativně přehlednou gradací závažnosti jednání, přičemž výše způsobené škody představuje klíčové kritérium pro přechod do přísnější právní kvalifikace. Tento model je systematicky konzistentní a odpovídá tradiční konstrukci majetkových trestných činů.

Zároveň však lze poukázat na skutečnost, že přechod do vyšších kvalifikačních stupňů nastává při nižších částkách způsobené škody než v právní úpravě slovenské. Tato

¹⁰⁹ BORČEVSKÝ, Pavel. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025, s. 19–20.

skutečnost může v konkrétních případech vést k přísnější trestní kvalifikaci i u jednání, jejichž společenská škodlivost se pohybuje na hranici závažnější majetkové kriminality. Z hlediska principu proporcionality tak lze diskutovat, zda současné nastavení některých hranic plně odpovídá požadavku přiměřenosti trestního postihu.

Dalším aspektem je konstrukce recidivy, která je v české právní úpravě pevně navázána na předchozí odsouzení nebo potrestání pachatele. Tento model posiluje právní jistotu a jednoznačnost aplikace práva, neboť kvalifikace závisí na formálně zjiitelné skutečnosti. Současně však může působit rigidněji ve vztahu k opakovaným drobným majetkovým deliktům, které nenaplnují podmínku předchozího odsouzení, ačkoliv z hlediska faktického opakování jednání vykazují zvýšenou závažnost.

Z pohledu systematiky lze českou právní úpravu hodnotit jako koncepčně čistší a přehlednější. Struktura skutkové podstaty je kompaktní a jednotlivé kvalifikační znaky jsou logicky uspořádány. Kritické zhodnocení tak nesměřuje k samotné konstrukci trestného činu krádeže, nýbrž spíše k otázce přiměřenosti některých kvantitativních kritérií, která určují intenzitu trestněprávní reakce.

6.3 Zhodnocení slovenské právní úpravy

Slovenská právní úprava krádeže se vyznačuje vyšší mírou diferenciacie kvalifikačních stupňů, zejména ve vymezení škody a konstrukci recidivy. Vyšší hranice škody umožňují výraznější odstupňování závažnosti jednání, což z hlediska proporcionality působí citlivěji ve vztahu vůči rozdílům mezi jednotlivými formami majetkové kriminality.

Specifickým rysem slovenské právní úpravy je rovněž diferencovanější přístup k postihu opakovaného jednání. Konstrukce recidivy umožňuje reagovat nejen na předchozí odsouzení pachatele, ale i na opakované spáchání obdobného jednání v kratším časovém období. Tento model může v praxi lépe reflektovat faktickou opakovanost majetkové trestné činnosti a posilovat preventivní funkci trestního práva.

Na druhé straně však slovenská právní úprava vykazuje vyšší míru kazuistiky. Detailnější vymezení jednotlivých okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby může zvyšovat nároky na interpretaci právní normy a snižovat její systematickou

přehlednost. V porovnání s českou úpravou tak slovenský model působí normativně komplexněji, což může mít dopad na jeho srozumitelnost a aplikační jednoduchost.

Slovenský model tak představuje odlišné vyvážení mezi proporcionalitou a systematickou jednoduchostí, přičemž diferenciací závažnosti je výraznější, avšak konstrukční přehlednost je nižší než u modelu českého.

6.4 Návrhy de lege ferenda

Na základě provedené komparace a kritického zhodnocení lze formulovat několik úvah de lege ferenda, které by mohly přispět k dalšímu rozvoji právní úpravy trestného činu krádeže.

Tyto návrhy vycházejí zejména ze zjištěných rozdílů mezi českou a slovenskou právní úpravou a zaměřují se na jejich možné zpřesnění a praktičtější uplatnění v aplikační praxi.

6.4.1 Přehodnocení hranic škody v české právní úpravě

Prvním návrhem je zvážení úpravy hranic škody u vyšších kvalifikačních stupňů českého trestního zákoníku. Současné nastavení umožňuje přechod do přísnější kvalifikace při relativně nižších částkách způsobené škody ve srovnání se slovenskou úpravou. Legislativní revize těchto hranic by mohla lépe reflektovat požadavek proporcionality a výrazněji diferencovat mezi méně závažnou a závažnější majetkovou kriminalitou. Taková úprava by současně nemusela oslabit ochranu majetku, nýbrž by vedla k jemnějšímu odstupňování trestní odpovědnosti.

Konkrétním případem by mohlo být přehodnocení hranice škody nikoli nepatrné, která v současné době činí 10 000 Kč a představuje základní podmínku trestní odpovědnosti za trestný čin krádeže. Tato hranice určuje okamžik, kdy dochází k přechodu z roviny přestupkového práva do roviny trestněprávní odpovědnosti, a má proto zásadní význam z hlediska zásady subsidiarity trestní represe. Lze uvažovat o zvýšení této hranice například na částku pohybující se kolem 20 000 Kč, což by vedlo k výraznějšímu oddělení méně závažných majetkových deliktů od jednání, která již odůvodňují zásah trestního práva.

Při úvaze o zvýšení hranice škody je však nutné zohlednit také systém správního trestání. Zvýšení hranice trestní odpovědnosti by vedlo k tomu, že větší část majetkových deliktů by byla řešena v režimu přestupkového práva. V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že bloková pokuta ukládaná na místě může dosahovat maximálně částky 10 000 Kč. V situaci, kdy by škoda dosahovala například částky blížící se navrhané hranici 20 000 Kč, by tak mohlo docházet k určité disproporci mezi výší způsobené škody a maximální výší sankce ukládané v přestupkovém řízení. Případné zvýšení hranice škody by proto bylo vhodné posuzovat také ve vazbě na systém správních sankcí. Současně by bylo možné uvažovat o případné úpravě maximální výše blokové pokuty nebo jiných sankčních nástrojů přestupkového práva, aby byla zachována přiměřenost mezi závažností jednání a uloženou sankcí.

6.4.2 Úvaha o flexibilnějším modelu recidivy v českém právu

Druhým návrhem je diskuse o možné modifikaci konstrukce recidivy v českém trestním zákoníku. Současný model je pevně navázán na předchozí odsouzení nebo potrestání pachatele, což posiluje právní jistotu, avšak může působit rigidně ve vztahu k opakovanému drobnému jednání. Inspirací může být diferencovanější model, který umožňuje zohlednit opakovanost jednání i bez nutnosti předchozího pravomocného odsouzení, za současného zachování dostatečných procesních záruk.

Tato úvaha současně souvisí s výše uvedeným návrhem na možné zvýšení hranice škody rozhodné pro trestní odpovědnost. Pokud by došlo k posunu části méně závažných majetkových deliktů do roviny přestupkového práva, bylo by vhodné zajistit, aby opakované páčání těchto jednání nezůstávalo bez odpovídající reakce trestního práva. V případě pachatelů, kteří se opakovaně dopouštějí majetkových přestupků, by tak bylo možné prostřednictvím flexibilnější konstrukce recidivy zohlednit jejich dlouhodobé protiprávní jednání a v určitém okamžiku přistoupit k trestněprávnímu postihu.

Takový přístup by umožnil zachovat princip subsidiarity trestní represe, kdy by první méně závažná jednání byla řešena prostředky přestupkového práva, avšak v případě jejich opakování by právní řád poskytoval nástroje pro účinnější zásah prostřednictvím trestního práva.

6.4.3 Úvaha o zpřesnění vymezení některých kvalifikačních znaků v české právní úpravě

Třetím návrhem je zpřesnění vymezení některých kvalifikačních znaků v české právní úpravě. Jak ukázala provedená komparativní analýza, slovenská právní úprava v některých případech explicitněji vymezuje okolnosti, které zvyšují závažnost trestného činu, například prostřednictvím výslovného zakotvení určitých chráněných míst nebo situací. Česká právní úprava naopak využívá spíše obecnější formulace kvalifikačních znaků, které poskytují větší prostor pro jejich výklad v aplikační praxi. Do budoucna by proto bylo možné zvážit, zda by v některých případech nebylo vhodné určité okolnosti zvyšující závažnost majetkové kriminality formulovat explicitněji přímo v zákonném textu. Takové řešení by mohlo přispět k vyšší předvídatelnosti právní úpravy a k jednotnější aplikační praxi. Současně je však třeba zachovat systematickosti a přehlednost právní úpravy, aby nedocházelo k nadměrné kazuističnosti trestního zákoníku.

Příkladem takové situace může být spáchání krádeže ve zdravotnickém zařízení, kde se poškozené osoby často nacházejí ve zranitelném postavení a jejich schopnost chránit svůj majetek je omezená.

6.4.4 Úvaha o harmonizaci hranic škody ve středoevropském kontextu

Čtvrtým, ambicióznějším návrhem je úvaha o širší koncepční harmonizaci přístupu k vymezení hranic škody v rámci právních řádů států s obdobným historickým a právním základem. Česká a slovenská právní úprava vycházejí ze společné tradice, avšak současné nastavení hranic škody vykazuje výrazné rozdíly v přechodu do vyšších kvalifikačních stupňů. Do budoucna by proto bylo možné uvažovat o systematictější porovnání těchto hranic nejen v rámci československého právního prostoru, ale i v širším středoevropském kontextu, s cílem zajistit vyšší míru proporcionality a předvídatelnosti trestní odpovědnosti.

Taková úvaha by nepředstavovala unifikaci právních řádů, nýbrž odbornou diskusi o tom, zda rozdílné kvantitativní nastavení hranic škody odpovídá aktuálním ekonomickým podmínkám a hodnotě majetkových statků. Harmonizační přístup by mohl přispět k větší systematické koherenci a transparentnosti trestněprávní reakce na majetkovou kriminalitu.

Případné legislativní změny by tak neměly směřovat k zásadnímu přehodnocení koncepce ochrany majetku, nýbrž k vyvážení proporcionality, právní jistoty a systematické přehlednosti právní úpravy tak, aby trestní právo nadále plnilo svou funkci jako krajní prostředek ochrany majetkových hodnot.

7 Realizace rozhovorů s policisty České republiky a státním zástupcem

Tato kapitola se zaměřuje na empirickou část bakalářské práce, která doplňuje teoretickou a komparativní analýzu právní úpravy trestného činu krádeže o poznatky z aplikační praxe.

Cílem je konfrontovat závěry vyplývající z analýzy právních předpisů s reálnými zkušenostmi odborníků, kteří se s danou problematikou setkávají v každodenní praxi.

7.1 Metodika realizace rozhovorů

V rámci praktické části bakalářské práce byly realizovány polostrukturované rozhovory se dvěma příslušníky Policie České republiky a jednou státní zástupkyní. Cílem těchto rozhovorů bylo doplnit teoretická východiska a závěry komparativní analýzy o poznatky z aplikační praxe orgánů činných v trestním řízení.

Rozhovory byly vedeny formou polostrukturovaného rozhovoru, který umožňuje zachovat jednotnou tematickou strukturu otázek a současně poskytuje prostor pro rozvinutí odpovědí informantů. Všem informantům byla položena stejná sada čtrnácti otázek. Rozhovory byly přepsány do textové podoby. Přepisy rozhovorů jsou uvedeny v příloze této práce. Z důvodu přehlednosti byly odpovědi informantů mírně jazykově upraveny, přičemž jejich obsah a význam zůstaly zachovány.

Informanti jsou v práci uváděni anonymizovaně jako:

- Informant A – příslušník Policie České republiky,
- Informant B – příslušník Policie České republiky,
- Informant C – státní zástupkyně.

7.2 Vyhodnocení rozhovorů

Na základě provedených polostrukturovaných rozhovorů se dvěma příslušníky Policie České republiky a jednou státní zástupkyní lze identifikovat několik klíčových poznatků týkajících se aplikační praxe trestného činu krádeže podle § 205 trestního

zákoníku. Výpovědi informantů se v řadě aspektů shodují, současně však vykazují i určité odlišnosti vyplývající z jejich procesního postavení a zkušeností.

Trestný čin krádeže je informanty vnímán jako běžná součást majetkové kriminality. Policisté jej označují za jeden z nejčastějších deliktů, se kterými se v praxi setkávají, přičemž poukazují zejména na krádeže v obchodních domech, krádeže jízdních kol či vloupání do objektů. Současně však oba policisté i státní zástupkyně shodně poukazují na určitý posun kriminality do kyberprostoru, což vede k mírnému poklesu tradičních forem krádeží. Přesto však zůstává krádež stabilní součástí trestní agendy.

Z hlediska hodnocení právní úpravy se všichni informanti shodují na tom, že skutková podstata trestného činu krádeže je konstruována relativně jasně a je v praxi dobře aplikovatelná. Policisté i státní zástupkyně ji označují za srozumitelnou a stabilní. Kritika však nesměřuje primárně k samotné právní úpravě, ale spíše k její aplikaci, zejména v oblasti ukládání trestů. Policista A výslovně uvádí, že problém spatřuje především v nedostatečně přísném postihu pachatelů, což podle jeho názoru snižuje preventivní účinek trestního práva.

Významným tématem rozhovorů byla problematika stanovení výše škody. Policisté shodně uvádějí, že v praxi se vyskytují situace, kdy je obtížné určit hodnotu odcizené věci, zejména u použitých nebo specifických předmětů či v případech, kdy nejsou k dispozici kvalitní důkazní prostředky. Naproti tomu státní zástupkyně vnímá tuto problematiku jako méně častou, přičemž zdůrazňuje, že ve většině případů je výše škody dostatečně objasněna již ve fázi prověřování prostřednictvím odborných vyjádření nebo znaleckých posudků. Tento rozdíl lze vysvětlit odlišným postavením informantů, kdy policisté přicházejí do kontaktu s případy v jejich počáteční fázi, zatímco státní zástupce pracuje již s procesně zajištěnými důkazy.

Jedním z nejvýznamnějších zjištění je shodný názor informantů na současnou hranici škody nikoli nepatrné ve výši 10 000 Kč. Policisté ji jednoznačně považují za nízkou vzhledem k aktuálním cenám zboží a služeb a přiklání se k jejímu zvýšení. Státní zástupkyně tento názor sdílí pouze částečně – připouští, že z ekonomického hlediska by bylo zvýšení v budoucnu vhodné, zároveň však upozorňuje na negativní vnímání takové změny veřejností a na dopady na poškozené osoby. V této oblasti se tedy projevuje rozdíl mezi praktickým pohledem orgánů činných v trestním řízení a širším společenským kontextem.

V souvislosti se zvýšením hranice škody informanti shodně uvádějí, že by taková změna vedla ke snížení zatížení orgánů činných v trestním řízení, neboť by větší množství případů bylo řešeno v přestupkovém řízení. Státní zástupkyně však zároveň upozorňuje na možný negativní efekt v podobě posílení pocitu beztrestnosti u pachatelů, zejména u osob zatížených exekucemi, pro které přestupkové sankce nepředstavují reálnou hrozbu.

Z hlediska posuzování hranice mezi přestupkem a trestným činem se názory informantů částečně liší. Policista A uvádí, že v jeho praxi k problematickým situacím nedochází, neboť je nejprve vedeno přestupkové řízení a teprve po přesném stanovení škody jsou zahajovány úkony trestního řízení. Naproti tomu policista B i státní zástupkyně připouštějí, že tyto situace se v praxi vyskytují poměrně často, a to zejména u skutků pohybujících se na hranici zákonné škody. Tento rozdíl může být způsoben odlišnou praxí jednotlivých útvarů nebo regionálními specifiky.

Velmi významným tématem byla recidiva majetkové kriminality. Všichni informanti se shodují, že opakovaná trestná činnost je u pachatelů krádeže velmi častá. Státní zástupkyně dokonce uvádí, že více než 90 % pachatelů tvoří recidivisté. Policisté tento závěr potvrzují a poukazují na souvislost s nepříznivou sociální situací pachatelů.

Hodnocení právní úpravy recidivy je však rozdílné. Policista A ji považuje za potřebnou, avšak kritizuje skutečnost, že recidivistům hrozí obdobné tresty jako prvopachatelům. Policista B upozorňuje na praktický problém spočívající v délce trestního řízení, během níž může pachatel spáchat další skutky. Státní zástupkyně naopak hodnotí současnou konstrukci recidivy jako logickou a akceptovatelnou, přičemž upozorňuje spíše na ekonomické dopady trestání recidivistů u bagatelních skutků. Dva z dotazovaných uvedli, že současná právní úprava recidivy, vázaná na předchozí odsouzení nebo potrestání, je považována za vyhovující a funkční. Podle jejich názoru přispívá k právní jistotě a není vhodné ji rozšiřovat, nicméně policista B je k úpravě skeptický, ale žádnou úpravu nenavrhl. Tato zjištění částečně korigují úvahy formulované v kapitole 6, kdy se ukazuje, že aplikační praxe upřednostňuje stabilitu a právní jistotu před případným rozšiřováním konstrukce recidivy

V otázce subsidiarity trestní represe se informanti shodují, že tato zásada je v praxi obecně respektována. Policisté uvádějí, že je důsledně zvažováno, zda se jedná

o přestupek nebo trestný čin, zatímco státní zástupkyně poukazuje na určité rozdíly mezi jednotlivými regiony.

V oblasti alternativních způsobů řešení trestních věcí se názory informantů liší. Policista A se přiklání spíše k omezení alternativních trestů, zatímco policista B i státní zástupkyně připouštějí jejich využití zejména u méně závažných případů nebo prvopachatelů. Zároveň však státní zástupkyně upozorňuje, že u recidivistů je jejich praktické využití velmi omezené.

Z hlediska celkového hodnocení právní úpravy trestného činu krádeže se informanti shodují, že právní úprava jako taková je relativně vyvážená. Problémy však identifikují především v oblasti její aplikace, zejména v otázce ukládání trestů, efektivity trestní represe a řešení opakované kriminality.

Na základě provedených rozhovorů lze formulovat několik návrhů de lege ferenda. Mezi nejvýznamnější patří zejména úvahy o zvýšení hranice škody nikoli nepatrné, potřeba důslednějšího postihu recidivistů a zefektivnění systému ukládání trestů. Tyto závěry přitom korespondují se zjištěními uvedenými v předchozích kapitolách této práce. Co se týče dalších návrhů uvedených v teoretické části, tak informanti v rámci rozhovorů neidentifikovali potřebu změn v oblasti kvalifikačních znaků trestného činu krádeže ani potřebu širší koncepční harmonizace hranic škody. Tato skutečnost naznačuje, že uvedené návrhy nejsou v současné aplikační praxi vnímány jako prioritní, ale vycházejí spíše z teoretických a komparativních úvah.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat právní úpravu trestného činu krádeže v České republice a Slovenské republice, provést jejich komparativní zhodnocení a na základě získaných poznatků formulovat návrhy de lege ferenda, které byly následně konfrontovány s aplikační praxí prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že právní úpravy trestného činu krádeže v obou sledovaných právních řádech vycházejí ze společného historického základu a vykazují vysokou míru podobnosti. Přesto však mezi nimi existují dílčí rozdíly, zejména v oblasti vymezení kvalifikačních znaků a konstrukce hranic škody, které mohou mít vliv na aplikační praxi a předvídatelnost právních následků.

Komparativní analýza ukázala, že slovenská právní úprava v některých případech přistupuje k explicitnějším vymezení okolností zvyšujících závažnost trestného činu, zatímco česká právní úprava ponechává větší prostor pro výklad a aplikační praxi. Tento rozdíl lze vnímat jak jako výhodu z hlediska flexibility, tak i jako potenciální zdroj právní nejistoty.

Významnou část práce tvořilo zhodnocení poznatků z aplikační praxe. Z provedených rozhovorů s příslušníky Policie České republiky a státní zástupkyní vyplynulo, že současná právní úprava trestného činu krádeže je obecně vnímána jako relativně vyvážená a funkční. Informanti se shodují na tom, že skutková podstata trestného činu je dostatečně srozumitelná a v praxi dobře aplikovatelná.

Za problematické oblasti jsou však považovány především otázky stanovení výše škody a recidivy. V případě hranice škody informanti poukazují na její nízkou hodnotu ve vztahu k současným ekonomickým podmínkám, což může vést k nadměrnému zatěžování orgánů činných v trestním řízení. V oblasti recidivy byly identifikovány rozdílné pohledy na její praktické dopady, zejména ve vztahu k délce trestního řízení a efektivitě trestní represe.

Na základě těchto zjištění byly v práci formulovány návrhy de lege ferenda, zejména úvahy o zvýšení hranice škody nikoli nepatrné, úpravě přístupu k postihu recidivy a zpřesnění některých kvalifikačních znaků. Tyto návrhy vycházejí především z teoretické analýzy a komparace právních úprav.

Z rozhovorů však současně vyplývá, že kromě uvedených oblastí informanti nepovažují za nezbytné provádět zásadní změny v konstrukci trestného činu krádeže.

V rámci otevřených otázek měli možnost formulovat vlastní návrhy na změny právní úpravy, avšak další podněty nad rámec výše uvedených oblastí nebyly identifikovány. Tento závěr naznačuje, že současná právní úprava je z pohledu aplikační praxe vnímána jako stabilní a funkční, přičemž případné změny by měly být spíše dílčího než systémového charakteru.

Celkově lze uzavřít, že právní úprava trestného činu krádeže v České republice i Slovenské republice poskytuje dostatečný rámec pro ochranu majetkových hodnot, avšak s ohledem na vývoj společnosti a aplikační praxe je vhodné uvažovat o jejím průběžném zpřesňování. Přínosem této práce je zejména propojení teoretické analýzy s praktickými zkušenostmi orgánů činných v trestním řízení, které umožňuje komplexnější pohled na danou problematiku.

Z pohledu autora lze současnou právní úpravu trestného činu krádeže hodnotit jako funkční, avšak v některých ohledech již ne plně odpovídající aktuálním společenským a ekonomickým podmínkám. Za nejvýznamnější problém lze považovat zejména nastavení hranice škody nikoli nepatrné, které by mělo reflektovat současnou hodnotu majetku. Naopak v ostatních aspektech se jeví právní úprava jako stabilní a není nezbytné přistupovat k jejím zásadním systémovým změnám. Lze tedy uzavřít, že ačkoliv je současná právní úprava trestného činu krádeže funkční, její další vývoj by měl reflektovat měnící se společenské a ekonomické podmínky.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BORČEVSKÝ, Pavel. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025. 558 s. ISBN 978-80-7380-975-1.
2. DIANIŠKA, Gustav a kol. *Kriminológia. 5 vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2025. 608 s. ISBN 978-80-7380-998-0.
3. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. 8. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2022. 1040 s. ISBN 978-80-7502-576-0.
4. KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část. 3. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2025. 482 s. ISBN 978-80-7380-968-3.
5. KLÁTIK, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2025. 479 s. ISBN 978-80-87713-26-6
6. MALÝ, Karel a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 1997. 640 s. ISBN 978-80-87212-39-4.
7. MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná část. 3. vydanie*. Bratislava: Heuréka, 2025. 472 s. ISBN 978-80-570-6466-4.
8. NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie. 3., přepracované vydání*. Praha: ASPI, 2008. 528 s. ISBN 978-80-7357-409-3.
9. SCHELLE, Karel a kol. *Vývoj trestního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012. 101 s. ISBN 978-80-7418-139-9.
10. SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 192 s. ISBN 978-80-247-5280-8
11. SZABOVÁ, Eva a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná a osobitná část. 5. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2025. 714 s. ISBN 978-80-7380-974-4.
12. ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023. 4968 s. ISBN 978-80-7400-893-1.
13. ŠIMOVČEK, Ivan, SZABOVÁ Eva a kol. *Trestné právo procesné. 4. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2023. 438 s. ISBN 978-80-7380-927-0.
14. VÁLKOVÁ, Helena, KUČHTA Josef, HULMÁKOVÁ Jana a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3.
15. VOJÁČEK, Ladislav a kol. *České právní dějiny. 3. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 696 s. ISBN 978-80-7380-575-3.

Odborné články

1. GREEN, Stuart P., *Theft by Omission*. ESSAYS IN CRIMINAL LAW IN HONOUR OF SIR GERALD GORDON, Edinburgh University Press, 2010, Rutgers School of Law-Newark Research Papers No. 050, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1410855>.
2. RISTIC, Mirjana. *Criminal Act of Theft in Domestic and Comperative Law*. Annals of the Constantin Brancusi University of Targu Jiu Juridical Sciences. Series, 2015, s. 87–95.

Elektronické zdroje

1. LENGVARSKÝ, Ján. *Krádež vlámaním vo svetle novely Trestného zákona*. Online. Ulpianus. 2019, 2025. Dostupné z: <https://www.ulpianus.sk/blog/kradez-vlamanim-vo-svetle-novely-trestneho-zakona>. [cit. 2026-02-01].
2. MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Centrálna evidencia správnych deliktov a priestupkov (CESDaP)*. Online. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?CESDaP> . [cit. 2026.01.09].
3. RUŽAROVSKÝ, Marcel. *Krádež po novele Trestného zákona*. Online. PrávneNoviny. 2024. Dostupné z: https://pravnenoviny.sk/kradez-po-novele-trestneho-zakona/#_ftn9. [cit. 2026-02-01].
4. STRAKOŠ, Jan. *Informační systém evidence přestupků (ISEP) a jeho využití ve správním trestání*. Online. Správní právo. 2019, roč. 2019, č. 4, s. 217–235. ISSN ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/sp-4-19-strakos-pdf.aspx>. [cit. 2026-01-09].

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech.
2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
3. SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z.z., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
4. Sp. zn. 11 Tdo 1108/2025. Usnesení nejvyššího soudu, ze dne 09.12.2025, Brno.
5. Sp. zn. 2 Tdo 91/2015. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zo dňa 19. januára 2016.
6. Sp. zn. 8 Tdo 637/2015. Usnesení nejvyššího soudu, ze dne 19.08.2015, Brno.
7. Sp. zn. Tpjf 46/86. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 17.03.1987.

Seznam příloh

Příloha I. – Otázky pro polostrukturovaný rozhovor

Příloha II. – Přepis rozhovoru s informantem A

Příloha III. – Přepis rozhovoru s informantem B

Příloha IV. – Přepis rozhovoru s informantem C

Přílohy

Příloha I. – Otázky pro polostrukturovaný rozhovor

1. Jak dlouho máte praxi v trestním řízení?
2. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s trestným činem krádeže podle § 205 trestního zákoníku?
3. Jak hodnotíte současnou právní úpravu trestného činu krádeže z hlediska její aplikace v praxi?
4. Setkáváte se v praxi s problematickými situacemi při posuzování výše škody?
5. Považujete současnou hranici škody nikoli nepatrné za odpovídající současným společenským a ekonomickým podmínkám?
6. Jak by podle Vašeho názoru případná změna této hranice ovlivnila praxi orgánů činných v trestním řízení?
7. Vnímáte v praxi situace, kdy je trestní řízení vedeno u skutků, které jsou na hraně mezi přestupkem a trestným činem?
8. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s opakovanou majetkovou kriminalitou u pachatelů krádeže?
9. Jak hodnotíte současnou konstrukci recidivy, která je vázána na předchozí pravomocné odsouzení nebo potrestání?
10. Vidíte v této konstrukci nějaké praktické limity?
11. Je podle Vaší zkušenosti zásada subsidiarity trestní represe v oblasti krádeží dostatečně respektována?
12. Vidíte prostor pro širší využívání alternativních způsobů řešení méně závažných případů (např. odklony)?
13. Působí Vám současná právní úprava trestného činu krádeže jako vyvážená z hlediska ochrany majetku a přiměřenosti trestní represe?
14. Pokud byste měl/a možnost navrhnout změnu právní úpravy, jaká by to byla?

Příloha II. – Přepis rozhovoru s informantem A

1. Jak dlouho máte praxi s trestním řízením?

U Policie ČR působím 13. rokem. Vzhledem k tomu, že jsem po celou dobu služebně zařazen na OOP Hořovice a majetková trestná činnost je na základním útvaru Policie ČR součástí každodenní praxe, zabývám se touto problematikou po celou dobu svého působení.

2. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s trestným činem krádeže podle § 205 trestního zákoníku?

V době mého nástupu k Policii ČR byl trestný čin krádež podle § 205 trestního zákoníku páchan určitě ve větší míře, troufnu si říct, že nebyl problém během týdne evidovat klidně pět skutků. Nyní se trestná činnost ubírá spíše do kyberprostoru, proto se se zmíněným trestným činem setkávám v průměru tak jednou týdně. V současné době bych řekl, že jsou určitě častější drobné krádeže, jež jsou páchány převážně v obchodních domech.

3. Jak hodnotíte současnou právní úpravu trestného činu krádeže z hlediska její aplikace v praxi?

Podle trestního zákoníku se mi právní úprava trestného činu krádeže jeví jako přiměřená. Určité problémy však vnímám spíše v oblasti ukládání trestů v rámci trestních příkazů nebo rozsudků.

4. Setkáváte se v praxi s problematickými situacemi při posuzování výše škody?

Ano jsou případy, kdy je těžké určit výši způsobené škody. S tímto jsem se setkal i při drobných krádežích v obchodech, kde nebyl pachatel přistižen při činu nebo bezprostředně poté a škoda se musela určovat podle nekvalitních kamerových záznamů. Problém s určováním výše způsobené škody může nastat i v rámci trestního řízení například při odcizení specifické věci, u které lze obtížně sehnat a následně přibrat znalce. Potažmo se špatně určuje škoda u odcizené věci, u které nebyly nebo nemohou být zjištěny bližší údaje.

5. Považujete současnou hranici škody nikoli nepatrné za odpovídající současným společenským a ekonomickým podmínkám?

V současné době se domnívám, že hranice škody nikoli nepatrné tedy 10 000 Kč, je vzhledem k aktuální platům, cenám věcí, materiálů a služeb nízká.

6. Jak by podle Vašeho názoru případná změna této hranice ovlivnila praxi orgánů činných v trestním řízení?

Pokud by nastala změna této hranice, respektive její posunutí na vyšší hodnotu například na hranici 20 000 Kč, dovolím si tvrdit, že by došlo ke snížení případů přečinů krádeže prosté a ulehčilo by to orgánům činným v trestním řízení.

7. Vnímáte v praxi situace, kdy je trestní řízení vedeno u skutků, které jsou na hraně mezi přestupkem a trestným činem?

Z vlastní zkušenosti k takovým situacím nedochází. Určitě tomu tak není na Územním odboru v Berouně. Pokud se jedná o krádež prostou a zahájení úkonů trestního řízení závisí pouze na výši způsobené škody, která se současně podle druhu odcizené věci pohybuje kolem hranice škody nikoli nepatrné – tedy 10 000, Kč, nejprve evidujeme přestupek a provádíme šetření v rámci přestupkového řízení. Během toho opatříme odborné vyjádření, fakturu případně přihlížíme k oficiálnímu vyčíslení škody. Až po vyhodnocení těchto obdržených dokumentů, kterými bylo zjištěno překročení škody nikoli nepatrné, zahajujeme úkony trestního řízení. Tímto postupem tedy eliminujeme vedení trestního řízení u přečinu krádeže, jež bychom posléze kvůli nízké škodě odevzdávali na příslušný správní úřad k projednání.

8. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s opakovanou majetkovou kriminalitou u totožných pachatelů krádeže?

Vzhledem k tomu, že v teritoriu oddělení, kde jsem služebně zařazen je velká koncentrace ubytovacích zařízení, kde žijí sociálně slabší spoluobčané. Tito lidé se převážně krádeží dopouští kvůli své špatné finanční situaci, dopouští se tedy svého jednání opakovaně. Nelze říct, jak často se s opakovanými drobnými krádežemi setkávám, ale troufnu si říct, že po první krádeži, se opakovaného jednání dopustí každý druhý.

9. Jak hodnotíte současnou konstrukci recidivy, která je vázána na předchozí pravomocné odsouzení nebo potrestání?

Domnívám se, že novela trestního zákoníku byla v tomhle směru nešťastná. Recidivistovi nyní hrozí stejný trest jako osobě, jež se přečinu krádeže dopustila poprvé. Nicméně samotná konstrukce recidivy je potřebná a považuji ji za funkční i s ohledem na předchozí odsouzení nebo potrestání. Obzvlášť důležitou se pak stane v případě, že by došlo ke zvýšení hranice škody nikoli nepatrné.

10. Vidíte v této konstrukci nějaké praktické limity?

Z osobního hlediska je pro mě nepochopitelné, že recidivistovi nyní hrozí stejný trest jako osobě, jež se přečinu krádeže dopustila poprvé. Myslím si, že by recidivistovi měl hrozit vyšší trest odnětí svobody než prvopachateli.

11. Je podle Vaší zkušenosti zásada subsidiarity trestní represe v oblasti krádeží dostatečně respektována?

V rámci aplikace našeho okresní práva na okrese Beroun se domnívám, že je zásada subsidiarity trestní represe dostatečně respektována. Myslím si, že odcizení zboží recidivistou při hodnotě do 300 Kč za potraviny není tak škodlivý protiprávní čin, aby musel být řešen v trestním řízení a nepostačovalo by projednání v přestupkovém řízení.

12. Vidíte prostor pro širší využívání alternativních způsobů řešení méně závažných případů (např. odklony)?

Osobně se domnívám, že by naopak mělo dojít k omezení využívání alternativních trestů.

13. Působí Vám současná právní úprava trestného činu krádeže jako vyvážená z hlediska ochrany majetku a přiměřenosti trestní represe?

Podle trestního zákoníku mi právní úprava přijde přiměřená. Nicméně v oblasti využívání a udělování adekvátní trestů je už horší.

14. Pokud byste měl možnost navrhnout změnu právní úpravy, jaká by to byla?

Uvažoval bych zejména o zvýšení jednotlivých hranic škody, konkrétně si myslím, že zvýšení hranice škody nikoli nepatrné je na místě. I přes své předchozí odpovědi si myslím, že největší problém není v právní úpravě, ale v udělování trestů v rámci trestních příkazů, popřípadě rozsudků. Pokud se recidivistům budou udělovat vyšší tresty, bude nebo respektive může to mít preventivní účinek.

Příloha III. – Přepis rozhovoru s informantem B

1. Jak dlouho máte praxi v trestním řízení?

V oblasti trestního řízení se pohybuji přibližně 20 let, a to v souvislosti s výkonem služby u Policie České republiky.

2. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s trestným činem krádeže podle § 205 trestního zákoníku?

Trestný čin krádeže patří mezi nejčastější majetkové delikty, se kterými se v praxi setkávám. Nejčastěji se jedná o krádeže jízdních kol, krádeže v obchodních domech a prodejnách nebo krádeže spáchané vloupáním do objektů. Nicméně v posledních dvou letech se kriminalita hojně přesouvá do prostředí internetu.

3. Jak hodnotíte současnou právní úpravu trestného činu krádeže z hlediska její aplikace v praxi?

Současnou právní úpravu považuji za relativně srozumitelnou a dobře aplikovatelnou v praxi, přičemž orgánům činným v trestním řízení poskytuje dostatečný rámec pro posuzování jednotlivých případů.

4. Setkáváte se v praxi s problematickými situacemi při posuzování výše škody?

Ano, v praxi se objevují situace, kdy je problematické stanovit výši škody. Jedná se zejména o případy odcizení použitých nebo opotřebovaných věcí, kdy je obtížné určit jejich obvyklou cenu, případně o situace, kdy není zcela jednoznačné, jakým způsobem hodnotu věci stanovit.

5. Považujete současnou hranici škody nikoli nepatrné za odpovídající současným společenským a ekonomickým podmínkám?

Domnívám se, že současná hranice škody nikoli nepatrné ve výši 10 000 Kč by měla reflektovat aktuální ekonomickou situaci a vývoj cenové hladiny. Zvýšení této hranice v roce 2020 z původní částky 5 000 Kč bylo žádoucí. Nicméně bych řekla, že by se dalo uvažovat o dalším zvýšení.

6. Jak by podle Vašeho názoru případná změna této hranice ovlivnila praxi orgánů činných v trestním řízení?

Případné zvýšení hranice škody by pravděpodobně vedlo k tomu, že větší množství jednání by bylo řešeno v přestupkovém řízení, což by mohlo snížit zatížení orgánů činných v trestním řízení. Na druhou stranu nelze vyloučit, že by taková změna mohla vést ke zvýšení počtu opakovaných drobných krádeží ze strany totožných pachatelů.

7. Vnímáte v praxi situace, kdy je trestní řízení vedeno u skutků, které jsou na hraně mezi přestupkem a trestným činem?

Ano, tyto situace jsou v praxi poměrně časté. Obvykle jsou řešeny prostřednictvím odborného vyjádření k výši škody, případně znaleckého posudku, který pomáhá určit, zda je překonána hranice mezi přestupkem a trestným činem.

8. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s opakovanou majetkovou kriminalitou u pachatelů krádeže?

Opakovaná majetková kriminalita je velmi častým jevem. Pachatelé krádeží se této trestné činnosti dopouštějí opakovaně, a to i v časovém horizontu několika let.

9. Jak hodnotíte současnou konstrukci recidivy, která je vázána na předchozí pravomocné odsouzení nebo potrestání?

Tuto konstrukci recidivy prozatím nehodnotím do praxe jako kladnou, a to zejména z toho důvodu, že doba, než dojde k pravomocnému odsouzení nebo potrestání soudem je v ČR příliš dlouhá a v této době může pachatel spáchat další, a to i vícero skutků. Větší závěry však bude možné učinit až na základě delší aplikační praxe.

10. Vidíte v této konstrukci nějaké praktické limity?

Za hlavní praktický limit považuji právě délku řízení vedoucího k pravomocnému rozhodnutí. Pokud pachatel v mezidobí spáchá další skutky, může to následně komplikovat jejich právní kvalifikaci, zejména ve vztahu k posouzení recidivy.

11. Je podle Vaší zkušenosti zásada subsidiarity trestní represe v oblasti krádeží dostatečně respektována?

Domnívám se, že tato zásada je v praxi obecně respektována.

12. Vidíte prostor pro širší využívání alternativních způsobů řešení méně závažných případů (např. odklony)?

Ano určitý prostor zde může být, zejména u méně závažných případů, prvních případů krádeže nebo pokud pachatel škodu uhradí.

13. Působí Vám současná právní úprava trestného činu krádeže jako vyvážená z hlediska ochrany majetku a přiměřenosti trestní represe?

Obecně lze říci, že současná právní úprava působí vyváženě, nicméně je vždy vhodné přistupovat ke každému jednotlivému skutku individuálně s ohledem na jeho konkrétní okolnosti.

14. Pokud byste měla možnost navrhnout změnu právní úpravy, jaká by to byla?

Navrhovala bych, aby hranice škody nikoli nepatrné více reflektovala aktuální ekonomickou situaci. V oblasti recidivy majetkových deliktů by bylo vhodné uvažovat o větší míře individuálního posouzení jednotlivých případů, například s ohledem na povahu odcizené věci nebo další okolnosti konkrétního skutku.

Příloha IV. – Přepis rozhovoru s informantem C

1. Jak dlouho máte praxi s trestním řízením?

Ve funkci státního zástupce jsem šestým rokem. Praxi s trestním řízením mám od roku 2010, tedy přibližně 16 let.

2. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s trestným činem krádeže podle § 205 trestního zákoníku?

S trestným činem krádeže se setkávám poměrně často. Ačkoliv se primárně zaměřuji na násilnou kriminalitu, krádeže jsou běžnou agendou všech státních zástupců. V minulosti byl jejich výskyt vyšší, přičemž lze pozorovat určitý přesun kriminality do kyberprostoru. V současnosti se jedná zejména o krádeže vloupáním a krádeže v obchodních prodejnách, i když jejich počet subjektivně vnímám jako nižší.

3. Jak hodnotíte současnou právní úpravu trestného činu krádeže z hlediska její aplikace v praxi?

No, tak myslím si, že ta skutková podstata, jako ta její konstrukce je poměrně stabilní, i když teď od ledna tam byla určitá turbulentní změna, ale ono to k ní už delší dobu směřovalo. Předpokládám, že jste to v rámci té práce řešil nebo řešíte ten bývalý odstavec 2, teď písmeno f. Konstrukci skutkové podstaty nepovažuji za problematickou, je dostatečně jasně vymezena a praxe ji dokáže bez větších obtíží aplikovat. Pozitivně hodnotím i přesun recidivy do prvního odstavce.

4. Setkáváte se v praxi s problematickými situacemi při posuzování výše škody?

S problematickým posuzováním výše škody se ve své praxi setkávám spíše výjimečně. Ve většině případů jsou k dispozici odborná vyjádření nebo znalecké posudky a otázka výše škody je vyřešena již ve fázi prověřování. Ve fázi vyšetřování jsem se osobně neselekala s nutností odevzdání věci do přestupkového řízení z důvodu nesprávného určení výše škody. Víím, že kolegům se to někdy stalo v rámci nějakých jednotek případů, ale většinou jsou ty odborné vyjádření a všechny okolnosti zřejmé, než dojde k zahájení trestního stíhání.

5. Považujete současnou hranici škody nikoli nepatrné za odpovídající současným společenským a ekonomickým podmínkám?

Můj osobní názor je, že když tu hranici zvýšíte, tak je to přijato veřejností s velkou nevolí. Protože v porovnání s tou inflací, když si řeknete 10 000 Kč dobře, co to je? Ano, trestní právo má být to ultima ratio. Na druhou stranu, když si vezmete, že vám někdo ukradne kolo, tak už z hlediska toho poškozeného je to poměrně velký zásah. A myslím si, že v rámci politického rozhodnutí se do toho politici úplně nechtějí hrnout, to ještě navyšovat. A zas to není tak dávno, co to bylo zvýšeno o jednu tolik z těch 5 000 Kč, to už bylo skutečně dlouho a řekla bych neodpovídající. Zase na druhou stranu, samozřejmě se může argumentovat tím, že když jsou to ty drobné krádeže, tak je to pořád v rovině přestupku, ale když to překročí tu hranici pokračování, tak už nám to jde do trestního práva. Takže bych řekla, že to vnímání společnosti bylo už poměrně negativní, když se to měnilo v roce 2020 z 5000 Kč na 10 000 Kč. To je šest let a neřekla, bych tedy že ten čas pro zvýšení úplně nazrál, ale myslím si, že v průběhu dalších let to bude potřeba zvýšit.

6. Jak by podle Vašeho názoru případná změna této hranice ovlivnila praxi orgánů činných v trestním řízení?

Pokud by došlo k navýšení hranice, tak tím sice odlehčíme orgánům činných v trestním řízení, ale zase se tím přitíží přestupkovým komisím. Zároveň by ale mohlo dojít k posílení pocitu beztrestnosti u pachatelů, kteří by vnímali postih za své jednání jako méně závažný. Protože postihem za jejich jednání bude další věc, která se exekučně vymáhá, přičemž to pro ně reálně nic neznamená. V praxi se lze setkat s pachateli, kteří mají značné množství exekucí a když se jich ptáte, kolik jich mají, tak řeknou, že nějaký mají, ale přitom ani nemají povědomí o tom, že ta částka je v řádu několik statisíců.

7. Vnímáte v praxi situace, kdy je trestní řízení vedeno u skutků, které jsou na hraně mezi přestupkem a trestným činem?

Ano, někdy to může být problematické, když se jedná o bagatelní F-kové krádeže, kde je nízká hranice škody. Nicméně to není nic s čím bychom si neuměli poradit. Záleží vždy na konkrétním případě.

8. Jak často se ve Vaší praxi setkáváte s opakovanou majetkovou kriminalitou u totožných pachatelů krádeže?

Prakticky pořád. Prvopachatelů krádeží je velice málo. Více než 90 % jsou to pořád stejní pachatelé.

9. Jak hodnotíte současnou konstrukci recidivy, která je vázána na předchozí pravomocné odsouzení nebo potrestání?

Myslím si, že se jedná o logické a tradiční zohlednění. Co se se týká zpronevěry nebo podvodu, tak tam recidiva už není, což je taktéž majetková trestná činnost, ale u krádeží to zůstalo. Myslím si, že teď, jak se recidiva u krádeže přesunula do prvního odstavce a není tím navyšovaná trestní sazba, takže to z racionálního hlediska беру. Za mě je to tedy v pořádku. Akorát potom může být problém, když jsou to skutečně jako bagatelní částky, ale tam bych řekla, že si s tím dokážeme poradit. V praxi se tresty obecně pohybují v dolní hranici. Většinou se začíná dole a přitěžuje se těma okolnostmi. Takže si myslím, že potom i v rámci té sazby až dvě léta se to dá postihnout. Samozřejmě ještě potom, když jsou to ty bagatelní F-kové krádeže, tak jsou to v podstatě nízké škody, které zatěžují systém a pak je otázka, že co tomu mnohonásobnému recidivistovi potom můžete dát za trest. Nedáte mu nic jiného, než nepodmíněný trest odnětí svobody a z hlediska ekonomie státu, tak jeden den za jednoho odsouzeného stojí v průměru kolem 1800 Kč. Pak je tedy otázka, že když způsobí škodu v řádu do 100 Kč, tak na něj stát vynaloží velké prostředky, ale nejenom trestem, ale i celým trestním řízením.

10. Vidíte v této konstrukci nějaké praktické limity?

Ano, jak jsem uvedla, tak to zatěžuje systém a celková ekonomika trestného řízení a celého výkonu trestu.

11. Je podle Vaší zkušenosti zásada subsidiarity trestní represe v oblasti krádeží dostatečně respektována?

Respektování této zásady závisí na konkrétním posouzení jednotlivých případů. V rámci České republiky lze zaznamenat určité rozdíly v praxi mezi jednotlivými regiony, což je dáno okresním právem. Nicméně nepovažuji to za zásadní problém.

12. Vidíte prostor pro širší využívání alternativních způsobů řešení méně závažných případů (např. odklony)?

Odklony jsou obecně fajn, nicméně u krádeží je to obtížnější. Krádeže páchají recidivisté a tam už prostor k odklonu moc není. Využití je možné zejména o prvopachatelů, zvláště v nějakém nižším věku. Nejčastěji se to řeší podmíněným zastavením trestního stíhání, kdy pachatel složí částku na pomoc obětem trestných činů. To je ideální případ. Nicméně co se týká praktického využití odklonů u krádeží, tak se jedná o velice minimální využití.

13. Působí Vám současná právní úprava trestného činu krádeže jako vyvážená z hlediska ochrany majetku a přiměřenosti trestní represe?

Obecně ano, pokud se tedy nejedná o drobné majtkové delikty. Tam se potom řeší ochrana majetku v hodnotě 100 Kč versus nepodmíněný trest recidivisty. Otázka, co s tím budeme jiného. Ty lidé se z toho evidentně nepoučí, oni se nepoučí ani z toho výkonu trestu. Jedná se spíše o systémový problém.

14. Pokud byste měla možnost navrhnout změnu právní úpravy, jaká by to byla?

No, kdybyste se mě ptal před rokem, tak bych přesunula dvojkovou krádež do prvního odstavce. Teď v podstatě lze uvažovat o zvýšení hranice škody nikoliv nepatrné, ale jak jsem říkala, zase z hlediska poškozených a dopadů do jejich života, tak si myslím, že to není úplně vhodný přestavovat, ale myslím si, že v průběhu pár let to bude potřeba zase zvýšit. V současné době jsem spíše pro zachování.